

LUNDS
UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum
Översättarutbildningen

EXAMENSARBETE VT 2017
MASTER I ÖVERSÄTTNING
Specialisering i engelska

Från icke-V2 till V2

En studie av anpassning till V2 vid översättning av skönlitteratur och sakprosa från engelska till svenska

Författare:
Cecilia Eriksson

Handledare:
Marie Källkvist

Sammandrag

I denna översättningsvetenskapliga undersökning studeras anpassning till den svenska V2-restriktionen vid översättning från engelska till svenska. V2-restriktionen innebär att ett finit verb måste placeras på andra position i svenska påståendesatser. Denna begränsning är inte lika allomfattande på engelska, vilket innebär att engelska meningar som inte har en V2-struktur måste anpassas vid översättning från engelska till svenska. Eftersom det saknas tidigare undersökning av V2-fenomenet inom det översättningsvetenskapliga fältet är syftet med denna undersökning att kartlägga vilka lösningar som förekommer vid översättning av skriftspråkliga texter samt se om det finns någon skillnad mellan översättning av sakprosaverk och skönlitterära verk. Materialet består av 200 engelska meningar som inte har V2-struktur samt motsvarande svenska översättningar. Meningarna är fördelade på 4 skönlitterära verk och 4 sakprosaverk som alla publicerats under perioden 2006-2016 och som översatts av sammanlagt nio olika översättare. Det teoretiska ramverket utgörs bland annat av Ekerot (2011) som från ett transformationsperspektiv presenterar flera av svenskans möjligheter att variera ordföljden. Resultatet visar att den absolut vanligaste lösningen, både i det skönlitterära materialet och i sakprosamaterialet, är att byta plats på de primära satsleden – här kallad ett *ordföljdsbyte*. Resultatet visar även att översättarna använt ytterligare nio betydligt mindre vanliga lösningar. Här uppstod det en skillnad mellan sakprosamaterialet och det skönlitterära materialet då de översättningslösningar som förändrar satsgraderna var något vanligare i sakprosamaterialet än i det skönlitterära materialet.

Nyckelord: översättning, V2-struktur, V2-regeln, engelska, svenska

Engelsk titel: Adapting to V2 in Translations from English into Swedish: A Study of Fiction and Non-Fiction

Innehåll

1 Inledning	4
2 Undersökningsfält	5
2.1 Ordföljd i svenska och engelska påståendesatser	5
2.2 Nidas transformationsmodell	7
2.3 Ekerots transformationsperspektiv	9
2.3.1 Ordföljdstransformationer	9
2.3.2 Omskrivningar	10
2.3.3 Satsgrader	11
3 Metod och material	13
3.1 Excerperingsprinciper	15
3.2 Kategorisering	16
4 Resultat	21
5 Analys	24
5.1 Jämförelse mellan skönlitteratur och sakprosa	24
5.2 Ordföljdsbyte	26
5.3 Övriga lösningar	32
5.3.1 Typ 1	33
5.3.2 Typ 2	35
5.3.3 Typ 3	38
5.4 Avslutande analys: Ordföljdsbyte kontra övriga lösningar	40
6 Slutord	42
Litteratur	44
Bilaga 1: Korpus över skönlitterärt material	46
Bilaga 2: Korpus över sakprosamaterial	63
Bilaga 3: Antal översättningslösningar som tillämpats per delmaterial	87
Bilaga 4: Antal käll- och målspråksmeningar inledda med samma respektive olika satsdelar vid ordföljdsbyte	90

1 Inledning

Trots att engelska och svenska är två germanska språk med gemensamma rötter, finns det strukturella skillnader språken emellan. En sådan skillnad är den V2-restriktion som råder i svenskan och som innebär att ett finit verb måste placeras på andra position i svenska påståendesatser. V2-restriktionen gäller dock inte för alla påståendesatser i engelskan och kan därför vålla problem vid översättning från engelska till svenska eftersom strukturen ibland måste anpassas. Den strukturella skillnaden illustreras i följande exempel där källspråksmeningen innehåller tre led före det finita verbet *occupied*:

- (1) **KT: Around 390 BCE**, for example, a posse of marauding Gauls occupied the city
(Beard 2015:23)
- (2) **MT: Omkring 390 FVT** ockuperade *exempelvis* ett band av härjande galler staden
(Beard 2016:23)

För att målspråksmening (2) ska bli grammatisk på svenska har satsdelarna bytt plats så att det finita verbet *ockuperade* hamnar på andra plats enligt V2-restriktionen.

V2-ordföljden har varit föremål för mycket forskning, bland annat med perspektiven språkinlärning och generativ grammatik. Ute Bohnacker och Christina Rosén (2008) har exempelvis visat att det finns skillnader i vilka led som placeras i tyska fundament jämfört med svenska, trots att båda språken är V2-språk. Gisela Håkansson (2001) forskning visar att barn som lär sig svenska verkar tillägna sig V2-regeln olika snabbt beroende på om de har svenska som modersmål, svenska som andraspråk eller någon form av språkstörning. Och inom den generativa grammatikforskningen diskuterar Christer Platzack (2011) V2-fenomenet i förhållande till frågan om människans medfödda språkförmåga. De många undersökningarna kring V2-restriktionen visar att fenomenet inspirerat till frågor och diskussioner ur olika synvinklar. Enligt mina efterforskningar saknas det dock undersökningar av V2 inom översättningsvetenskapen. Syftet med denna undersökning är därför att fylla denna forskningslucka genom att kartlägga vilka översättningslösningar som används i skriftspråk för att anpassa engelska påståendesatser med flera led före det finita verbet efter svenskans V2-restriktion.

Eftersom det saknas tidigare studier på V2-fenomenet vid översättning från engelska till svenska kan det även vara intressant att belysa lösningar inom mer än en textgenre. Eftersom bland

annat Hellspong & Ledin (2013:14) ställer sakprosan mot skönlitteraturen kan det vara intressant att jämföra hur översättningar inom dessa båda genrer anpassas till en V2-struktur och se om det finns några skillnader eller likheter mellan de lösningar som tillämpas. Materialet till denna undersökning har därför hämtats från fyra sakprosaverk och fyra skönlitterära verk som översatts av nio olika översättare. Från detta materialet har engelska källspråksmeningar excerperats som alla har flera led före huvudsatsens finita verb samt motsvarande målspråksmeningar.

Undersökningen ämnar därmed besvara frågorna: 1. Vilka syntaktiska lösningar används för att anpassa engelska källspråksmeningar med flera led före huvudsatsens finita verb till svenskans V2-restriktion? 2. Finns det någon skillnad mellan de lösningar som tillämpas vid översättningen av skönlitterära texter jämfört med sakprosatexter? Och slutligen 3. på vilket sätt förändras syntaxen i målspråksmeningarna i förhållande till källspråksmeningarna?

Svenskans möjligheter att variera ordföljden och anpassa den till en V2-struktur är visserligen relativt begränsade eftersom ordföljden främst måste användas för att uttrycka grammatiska skillnader (Ekerot 2011:68), men många av de variationsmöjligheter som trots allt finns presenteras i Lars-Johan Ekerots ”transformationskatalog” (2011:186-233). Transformationskatalogen ligger därför till grund för den här undersökningens analysarbete och kategorisering av materialet. Nedan följer en kort introduktion till själva undersökningsfältet och de grundläggande ordföljdsmonstren för svenska och engelska påståendesatser.

2 Undersökningsfält

Detta avsnitt inleds med en kort beskrivning av några likheter och skillnader mellan ordföljdens användning i engelska och svenska påståendesatser. Det följs av en kort redogörelse av Eugene A. Nidas transformationsmodell som beskriver en dynamisk översättningsprocess och en presentation av några av transformationerna i Lars-Johan Ekerots *Ordföljd, tempus bestämdhet* (2011). Dessa transformationer illustrerar några av svenskans möjligheter att anpassa ordföljden till en V2-struktur som kan tillämpas vid översättning från engelska till svenska.

2.1 Ordföljd i svenska och engelska påståendesatser

I *Konsten att översätta* (2007:177) konstaterar Rune Ingo att det är just i ordföljden man hittar de mest iögonfallande skillnaderna mellan engelskan och svenskan. En sådan skillnad är den svenska

V2-regeln som innebär att ett finit verb alltid måste placeras på andra position i svenska påståendesatser (Josefsson 2009:152). V2-restriktionen innebär att grammatiskt korrekta påståendesatser endast kan innehålla ett led före det finita verbet, på den initiala position som kallas fundamentet (Ekerot 2011:174). Förr var även engelskan ett V2-språk men denna begränsning har med tiden försvagats:

Centuries ago, English was predominantly a verb-second language: the verb was placed in second position in the clause, whether it was preceded by the subject or by some other clause element. The latter caused inversion of subject and verb. In present-day English, the subject generally stays before the verb [...] whether there is some other pre-verbal element or not. (Biber 1999:901)

V2-restriktionen förekommer dock fortfarande i engelskan, men endast ”i fall då det spetsställda uttrycket är en integrerad (och viktig) del av en enda utsaga” (Ekerot 2011:82). Restriktionen förekommer exempelvis ”i satser som inleds av ett negerat uttryck [...] och ibland när rena frekvensuttryck spetsställs” (Ekerot 2011:83). Eftersom V2-restriktionen enbart gäller en begränsad typ påståendesatser i engelskan kan dessa, till skillnad från svenska påståendesatser, inledas med flera led före huvudsatsens finita verb.

V2-ordföljden i svenskan blir framför allt påtaglig i meningar som inte följer svenskans och engelskans grundläggande SVO-mönster (subjekt-verb-objekt) utan istället inleds med en annan satsdel än subjektet. För att meningar som inleds med icke-subjekt ska bli grammatiska på svenska måste ordföljden inverteras för att få en V2-struktur, vilket innebär att subjektet och det finita verbet byter plats med varandra i en omvänd ordföljd. I engelskan gäller V2-restriktionen normalt inte för adverbialinledda påståendesatser, och därför behålls istället en rak ordföljd där subjektet föregår det finita verbet (Svartvik & Sager 1977:412). Exempelparet nedan illustrerar att satsstrukturerna kan se olika ut på grund av V2:

(3) Yesterday **we** went to a concert. (Min markering, Svartvik & Sager 1989:412)

(4) Igår gick **vi** på konsert.¹

I mening (4) följer ordföljden svenskans V2-regel och subjektet *vi* hamnar därför efter det finita verbet *gick*. Mening (3) bevarar däremot rak ordföljd trots att meningen inleds med ett icke-

¹ Alla exempel som hädanefter saknar referenshänvisning är min översättning.

subjekt, och subjektet *we* hamnar därmed före det finita verbet *went*. Den engelska satsstrukturen vore ogrammatisk på svenska eftersom två satsled, subjektet och ett adverbial, står före huvudsatsens finita verb.

Men trots denna satsstrukturella skillnad finns det även likheter mellan språkens användning av ordföljden. Ekerot (2011:73) konstaterar att ordföljdens främsta uppgift i svenskan är att fylla satsgrammatiska funktioner, vilket innebär att ordföljden används i båda språken för att skilja mellan olika satstyper (som påståendesatser och frågesatser), mellan olika satsdelar (som subjekt och objekt) och mellan det satshierarkiska förhållandet som råder mellan huvudsatser och bisatser. På liknande sätt har ordföljden i engelskan samma satsgrammatiska uppgift där ordföljden först och främst utnyttjas för att signalera grammatiska distinktioner: "First and most important, however, word order is used as a grammar signal" (Biber 2007:899). Ordföljden har dock ytterligare en viktig uppgift, både i engelskan och i svenskan, som handlar om att uppfylla textgrammatiska funktioner. Det innebär att ordföljden används för att påverka informationsflödet så att känd information kan introduceras tidigt i satsen (temat) och ny eller viktig information kan placeras sent i satsen (remat), enligt tema-remapricipen (Ekerot 2011:69). Ordföljden kan således användas för att skapa smidigare och mer sammanhängande texter eller för att strategiskt lägga emfas eller fokus på olika delar av en sats. Möjligheterna att variera ordföljden för textgrammatiska syften begränsas dock av att ordföljden i första hand måste uppfylla de satsgrammatiska funktionerna. Därför beskrivs den svenska ordföljden ibland som relativt "låst" (Ekerot 2011:68), och den engelska ordföljden som "fixed" (Biber 1999:898). Med tanke på svenskans V2-restriktion skulle engelskans ordföljd kunna beskrivas som den mer flexibla av de två.

2.2 Nidas transformationsmodell

Vid strukturella skillnader mellan två språk, i det här fallet mellan engelska och svenska, tvingas översättare göra olika ingrepp i källtextens satsstruktur för att kunna skapa en grammatisk måltext. För att illustrera hur översättningsprocessen går till utgår Ingo (2007) från den transformationsmodell som först utvecklades av Eugene A. Nida inom det översättningsvetenskapliga fältet. Transformationsmodellen bygger på antagandet att översättningsprocessen inte sker direkt utan i tre huvudsakliga faser: *analys*, *överföring* och *bearbetning* (Ingo 2007:29). I den inledande fasen analyseras källtexten som består av källspråksspecifika och ibland komplexa meningar. Tanken är

att översättare utgår ifrån denna analys när de formulerar de ursprungliga kärnsatser som källspråksmeningen bygger på (Ingo 2007:39). En kärnsats är en enkel sats ”som inte kan härledas ur en annan sats och som inte innehåller satsmotsvarigheter” (Ingo 2007:33). Som exempel ger Ingo följande svenska källspråksmening:

(5) Flickan i den stora bilen är lärarinna. (Ingo 2007:40)

Utifrån denna källspråksmening kan följande kärnsatser bildas:

- a. Flickan är lärarinna. (Ingo 2007:40)
- b. Flickan är i bilen. (Ingo 2007:40)
- c. Bilen är stor. (Ingo 2007:40)

Genom att skala bort källspråksspecifika strukturer och endast lägga fokus på att bevara innehållet i enkla kärnmeningar bildas en slags mellanstruktur där ”språken står strukturellt närmare varandra” (Ingo 2007:39). Därefter inleds överföringsfasen då innehållet i de källspråkliga kärnsatserna kan överföras till målspråkliga kärnsatser, vilka skulle kunna formuleras som följer:

- a. The girl is a teacher.
- b. The girl is in the car.
- c. The car is big.

I denna överföringsfas konstaterar Ingo att översättare tar hänsyn till den nya språkmiljön, vilket påverkar hur måltexten utformas (2007:30). I den slutliga bearbetningsfasen kan dessa målspråkliga kärnsatser sedan byggas upp på nytt i strukturer och konstruktioner som är typiska för målspråket, exempelvis:

(6) The girl in the big car is a teacher.

Tanken är att översättning enligt denna modell är ”dynamisk” eftersom den inte låter sig styras av källtextens form utan fokuserar på att skapa samma ”effekt” i målspråksmeningen som i källspråksmeningen (Ekerot 2011:177). Därmed prioriteras ”funktionell ekvivalens” före ”formell likhet” (Ekerot 2011:177).

Problemet med denna modell är dock att översättning är en process som sker i huvudet på översättare, vilket innebär att det är svårt att veta exakt hur en översättning går till (Ingo 2007:29). Ingo konstaterar att svårigheterna främst ligger i den mellersta överföringsfasen:

Av dessa tre skeden är det otvivelaktigt överföringen som är mest förborgad och svårast att undersöka. Vi kan helt enkelt inte – åtminstone inte ännu – beskriva det som händer i översättarens hjärna, när han/hon överför information från ett språkssystem till ett annat. (Ingo 2007:29)

Modellen skildrar därmed en process som inte nödvändigtvis utförs på pappret utan sker inuti översättarens hjärna. Ingo (2007:60) konstaterar att framför allt vana översättare har utvecklat processen till ett tankemönster som innebär att de snabbt identifierar vilka målspråkliga konstruktioner som motsvarar källspråkliga konstruktioner och därmed inte uttryckligen behöver formulera kärnsatser för att utföra en dynamisk översättning.

2.3 Ekerots transformationsperspektiv

Med utgångspunkt i Nidas transformationsmodell illustrerar Ekerot (2011) många av svenskans möjligheter att variera ordföljden för olika syften. Ekerot menar att man kan se de enskilda transformationerna som ”systematiska möjligheter att för olika syften genomföra syntaktiska operationer på en mening” (Ekerot 2011:71). Eftersom engelska meningsstrukturer som inte följer en V2-struktur kräver sådana ”syntaktiska operationer” kan transformationerna användas för att beskriva de förändringar som sker vid översättning från engelska till svenska. Ekerot kategoriserar många av svenskans olika transformationsmöjligheter i en ”transformationskatalog” (Ekerot 2011:171-233). De transformationer som är relevanta för den här undersökningen kommer att presenteras närmare nedan.

2.3.1 Ordföljdstransformationer

Enligt Ekerots kategorisering innebär en ”ordföljdstransformation” helt enkelt att leden i en sats byter plats med varandra: ”transformationer som medför en omdisposition av de primära satsleden utan att dessas satsdelsfunktion påverkas” (2011:186). Ekerot poängterar dock att eftersom ordföljden i svenska först och främst måste användas för satsgrammatiska funktioner är möjligheterna för variation starkt begränsade (2011:786). Därför menar Ekerot att de

ordföljdstransformationer som faktiskt finns tillgängliga främst används för textgrammatiska syften (2011:786). Ur ett översättningsperspektiv kan dock gränsen mellan satsgrammatiska och textgrammatiska syften bli något vagare eftersom en ordföljdstransformation likväl skulle kunna göras av satsgrammatiska skäl, exempelvis för att skapa en grammatisk V2-struktur.

En av svenskans vanligaste ordföljdstransformationer är den så kallade ”topikaliseringsen” som enligt Ekerot är ”det viktigaste undantaget till regeln om svenskans satsgrammatiskt låsta ordföljd” (2011:187). Vid en topikalisering flyttas ett valfritt led till den inledande fundamentalspositionen, och eftersom praktiskt taget alla typer av led och fraser kan placeras här är fundamentet svenskans absolut största möjlighet till ordföljdsvariation (Ekerot 2011:187). Men även om de flesta typer av led kan placeras i fundamentet begränsas möjligheten något av att svenskan helst undviker att placera alltför långa led initialt eftersom det skapar en vänstertyngd som kan göra meningar tunga och snåriga att läsa (Jarrick & Josephson 1996:78). Jarrick & Josephson menar att svårigheten beror på att ”ju längre läsaren får vänta på det tidsböjda verbet, desto längre tid tar det att få grepp om hur meningen är uppbyggd och förstå vad den handlar om” (1996:78).

2.3.2 Omskrivningar

En annan grupp svenska transformationer benämns av Ekerot som ”omskrivningar” (2011:193). Dessa används främst för att tydliggöra informationsstrukturen och karakteriseras, till skillnad från ordföljdstransformationerna, av att ”omdispositionen av satsleden går hand i hand med ändrade satsdelsfunktioner” (Ekerot 2011:193). Vissa av dessa konstruktioner bildas med ett formellt subjekt som placeras på subjektspositionen. Ett sådant exempel är *utbrytning*, även kallad *emfatisk omskrivning*, vars grundfunktion är att lägga fokus på ett visst led (Ekerot 2011:193). En utbrytning bildas genom att en enkel sats delas upp i två, där den första delen inleds med ett formellt subjekt som (vanligen) följs av verbet ”vara” och det utbrutna ledet i en överordnad sats, medan den andra delen innehåller resten av meningen som underordnats i en relativsats (Ekerot 2011:193). I exempel (7) nedan ligger emfasen på det utbrutna tidsadverbialet ”då”:

(7) Det var då det hände. (Ekerot 2011:194)

Ytterligare en omskrivningstransformation är *presenteringskonstruktionen*. Formellt sett karakteriseras en ”vanlig” presenteringskonstruktion av att ett formellt subjekt placeras på

subjektets position för att kunna ”presentera” ett nytt grammatiskt subjekt som istället placeras längre fram i satsen på objektets position (Ekerot 2011:106). Eftersom det grammatiska subjektet normalt är ett rema, det vill säga representerar ny information, begränsas konstruktionen till att endast indefinita nominalfraser kan flyttas till objektpositionen. Ekerot konstaterar även att ”konstruktionens funktion alltså inte [är] att få remat sist i satsen enligt [tema-rem]-principen, utan snarare att göra det möjligt att undvika att placera det först” (2011:106). I nedanstående exempel ”presenteras” subjektet *en katt*:

(8) Det har suttit en katt på trappan. (Ekerot 2011:195)

Alla omskrivningstransformationer involverar dock inte formella subjekt. Den så kallade ”lyfttransformationen” kan också utnyttjas för att påverka informationsstrukturen genom att lyfta upp underordnade led till primär satsnivå (Ekerot 2011:202). I följande exempel har det underordnade objektet ”honom” i mening (9) tematiserats genom att det lyfts upp till primär satsnivå och gjorts om till subjektet ”han” i mening (10):

(9) Det är svårt att ha med **honom** att göra. (Ekerot 2011:202)

(10) **Han** är svår att ha att göra med. (Ekerot 2011:202)

På detta sätt kan strukturen påverkas genom att olika led höjs till primära satsdelar eller sänks till underordnade led. Omskrivningstransformationerna handlar därmed främst om att använda ordföljden för att fylla textgrammatiska funktioner som exempelvis lägger fokus och emfas på önskade delar av en mening eller skapar mer smidiga och sammanhängande texter.

2.3.3 Satsgrader

Till skillnad från de transformationer som diskuterats ovan handlar satsgradstransformationer inte främst om att flytta runt olika led, utan snarare om att använda olika typer av satser och inbäddningar (Ekerot 2011:213). Med hjälp av satsgrader kan samma innehåll uttryckas mer eller mindre explicit: ”Satsgraderna representerar en hierarki efter avtagande satsvärdighet, där mer och mer av det som finns utsagt i en huvudsats eller bisats implicitgörs” (Ekerot 2011:214). På detta vis kan exempelvis en huvudsats som ”Kaniner äter sallad” satsgradssänkas till bisatsen ”Jag vet

att kaniner äter sallad". Ekerot (2011:214) delar in och beskriver de olika nivåerna av detta hierarkiska förhållande på följande sätt:

1. HUVUDSATS *Flickorna bor i Småland.*
2. BISATS *Visste du att flickorna bor i Småland?*
3. INFINITIVFRAS *Skönt för flickorna att ha fått bo kvar i Småland.*
4. PARTICIPFRAS *Flickorna bosatta i Småland ser däremot ljusst på framtiden.*
5. NOMINALISERING *Flickornas kvarboende i Småland skall omprövas.*
6. PREDIKATSLÖS *Flickorna i Småland mår enligt undersökningen allra bäst.*
- KONSTRUKTION
7. FÖRLED *Smålandsflickorna däremot ser ljusst på framtiden.*

Denna hierarkiska lista representerar olika möjligheter att uttrycka samma innehåll på ett mer eller mindre explicit sätt. På den hierarkiska toppen står *huvudsatsen* som en självständig sats där alla led är explicit uttrycka. Genom att reducera en huvudsats till en *bisats* begränsas denna självständighet, men satsmotsvarigheten besvaras. *Infinitivfraser* är däremot inte en satsvärdig konstruktion eftersom frasen inte kräver något utsatt subjekt eller tempusböjt verb. *Participfrasen* impliciterar ytterligare genom att modala och temporala hjälpverb inte kan sättas ut. I en *nominalisering* görs verbet om till ett substantiv och övriga led kan inkluderas som attribut i nominalfrasen – men kan likväl implicitgöras. Ytterligare en nivå längre ner står *predikatslösa konstruktioner* där till och med prediksverbet implicitgöras. Längst ner på den hierarkiska stegen står *förled* i sammansättningar eller som suffix, en konstruktion som befinner sig längst ifrån den explicita, självständiga huvudsatsen, som den mest impliciterande konstruktionen.

Ekerot konstaterar även att olika språk har olika preferenser vad gäller användningen av de olika satsgraderna som därför förekommer mer eller mindre beroende på språket:

Engelskan har till exempel långt större möjligheter än svenskan att explicitgöra predikationsbasen i en participfras: *Peter staring at me all the time, I didn't feel good*. Likaså kan engelskan, bland annat med hjälp av det tempusbildande hjälpverbet *have*, uttrycka tempus/aspekt-distinktioner i participfraser på ett mer differentierat sätt än det svenska standardskriftspråket: *Having started this very successful project, she felt she could now return to Manchester*. (Ekerot 2011:216)

Detta resulterar i att "[b]isatser har en mer central status i svenskan än i språk som franska och engelska, som i högre grad utnyttjar [participfraser och nominaliseringar]" (Ekerot 2011:219). Utöver skillnader mellan olika språk skiljer satsgraderna sig även åt i olika texttyper genom att "användandet av satsgraderna [också] hör till de stilmedel som är beroende av såväl text, textsortskonventioner som översättare" (Ingo 2007:48).

Även om svenskans möjligheter att variera ordföljden kan beskrivas som begränsade visar ovanstående exempel som hämtats från Ekerots transformationskatalog att det trots allt finns en del strategier och konstruktioner som kan användas för olika syften och ändamål. Därför kommer dessa transformationer att fungera som utgångspunkt för att beskriva de syntaktiska förändringar som skett i översättningarna från engelska till svenska som diskuteras vidare nedan.

3 Metod och material

Enligt mina efterforskningar saknas det forskning om översättningslösningar och V2-restriktionen. Därför är föreliggande studie kvantitativ eftersom sådana studier kan synliggöra allmänna tendenser (Williams & Chesterman 2011:64). I idealfallet hade det funnits möjlighet att undersöka många olika genrer och texttyper för att kunna dra generella slutsatser om skriftspråk i allmänhet, men inom tidsramen för detta arbete kommer två genrer att undersökas och jämföras. Detta för att undersökningen inte ska bli för smal och endast reflektera hur V2-regeln hanteras i en enskild genre. En korpus har därför sammanställts med material från två breda skriftspråkliga genrer: skönlitteratur och sakprosa. Eftersom just dessa två genrer anses vara varandras motsatser (Hellspång & Ledin 2013:14) kan det vara intressant att se om det finns några likheter och skillnader i hur översättarna av dessa båda texttyper anpassar målstrukturer till en V2-struktur. Gränsen mellan dessa texttyper är dock omdiskuterad och är inte alltid enkelt att urskilja. Gösta Holm (1967:113) beskriver sakprosa relativt brett som "vanligt språkbruk, en objektiv, utredande prosa" som kan ställas mot "särskilt vittor prosa, kåseristil, agitations- och predikostil". Den viktigaste distinktionen för denna undersökning är att dessa texttyper står i motsättning till varandra genom att sakprosan har ett sakligt och faktiskt huvudfokus medan skönlitteraturens huvudfokus ligger i det fiktivt konstnärliga.

För att hitta böcker definierade som sakprosa och skönlitteratur har utgångspunkten för materialvalet varit topplistor på bokförsäljningssajter. Dessa listor delas ofta in efter olika

fackområden och olika skönlitterära genrer, och de innehåller ofta nyutgivna böcker som kan spegla översättningslösningar som är aktuella under tiden för denna undersökning. Böcker som publiceras på dessa topplistor kan dessutom anses ha relativt stor spridning och vara relativt etablerade. Det är dock inte alltid tydligt hur de olika bokförsäljningssidorna sammanställer dessa topplistor. På bokförsäljningssidan *Adlibris* (Adlibris) konstateras det exempelvis endast att deras topplistor baserats på deras försäljningssiffror, men det beskrivs inte om det handlar om det senaste årets, månadens eller veckans siffror. Boksajten *Bokus.com* (Bokus.com) uttrycker däremot tydligt att deras topplistor baseras på den senaste veckans bästa försäljningssiffror, och därför användes dessa topplistor vid materialurvalet.

Eftersom det endast är engelskt källspråksmaterial som blivit översatt till svenska som används i denna undersökning är alla böcker på topplistorna inte valbara. Det finns nämligen många böcker som har författats på svenska eller saknar översättning till svenska. Materialet har därmed valts ut efter följande kriterier:

- Publiceringsår
- Olika författare och översättare
- Översättarnas kön
- Olika genrer & ämnen

Det har dock varit svårt att hitta böcker som möter alla dessa kriterier, vilket har resulterat i att vissa aspekter prioriterats före andra. För att undersökningen ska bli synkron har det viktigaste kriteriet varit att alla originalverk och översättningar har publicerats inom de senaste 15 åren. Det var även viktigt att alla böcker skrivits av olika författare och översatts av olika översättare för att resultatet inte ska spegla enskilda översättares personliga stil. I idealfallet hade materialet därefter även kunnat uppnå en jämn könsfördelning mellan översättarna, men efter att tidigare kriterier uppfyllts lyckades detta kriterium inte uppnås till fullo. Det innebär att de åtta böcker som ingår i materialet har översatts av sammanlagt tre män och sex kvinnor. Att de åtta böckerna har nio översättare beror på att ett av verken översatts tillsammans av två personer. Det sista kriteriet handlar om att fördela materialet över flera olika genrer och ämnen. Detta kriterium lyckades inte heller uppfyllas helt och hållet, men i den mån det går täcker verken olika ämnesområden. Utifrån dessa urvalsgrunder har följande skönlitterära böcker (material 1-4) och sakprosaböcker (material 5-8) valts ut från topplistorna på *Bokus.com* under januari och februari 2017:

Tabell 1. Lista över verk som ingår i studien

	Originalverk	Författare	Översatt verk	Översättare	Genre
Material 1	<i>All the Light We Cannot See</i> (2015)	Anthony Doerr	<i>Ljuset vi inte ser</i> (2015)	Thomas Andersson	Historisk fiktion
Material 2	<i>Sharp Objects</i> (2006)	Gillian Flynn	<i>Vassa föremål</i> (2014)	Rebecca Alsberg	Kriminalroman
Material 3	<i>The Bone Season</i> (2013)	Samantha Shannon	<i>Drömgångare</i> (2013)	Lena Jonsson & Emma Jonsson Sandström	Fantasy
Material 4	<i>The Light Between Oceans</i> (2012)	M.L. Stedman	<i>Fyren mellan haven</i> (2014)	Katarina Falk	Historisk fiktion
Material 5	<i>SPQR: A History of Ancient Rome</i> (2015)	Mary Beard	<i>SPQR: Historien om det antika Rom</i> (2016)	Marina Weilguni	Historia
Material 6	<i>Thinking, Fast and Slow</i> (2011)	Daniel Kahneman	<i>Tänka, snabbt och långsamt</i> (2014)	Pär Svensson	Psykologi
Material 7	<i>Black Earth: The Holocaust as a History and Warning</i> (2015)	Timothy Snyder	<i>Den svarta jorden: Förintelsen som historia och varning</i> (2016)	Margareta Eklöf	Historia
Material 8	<i>The Spirit Level: Why Greater Equality Makes Societies Stronger</i> (2011)	Richard Wilkinson & Kate Pickett	<i>Jämlikhetsanden: Därför är mer jämlika samhällen nästan alltid bättre samhällen</i> (2010)	Lars Ohlsson	Ekonomi

Både skönlitteraturen och sakprosan är väldigt breda genrer som innefattar många olika texttyper. Tabell 1 visar att materialet som ingår i den här studien tillhör det breda mittfältet inom respektive genre, det vill säga skönlitterära romantexter kontra akademisk prosa.

3.1 Excerperingsprinciper

Eftersom det är svenskans V2-restriktion som är föremål för denna undersökning har endast källspråksmeningar som har en annan ordföljd än V2 excerperats till korpusen. Och eftersom den

svenska V2-regeln gäller för påståendesatser är det endast källspråksmaterialets påståendesatser som varit aktuella. Därför har endast engelska påståendesatser med flera led före huvudsatsens finita verb excerperats från materialet. I samtliga åtta verk (fyra skönlitterära och fyra sakprosaverk) har de 25 första källspråksmeningarna med fler än ett led före huvudsatsens finita verb excerperats ur respektive boks första kapitel. Det innebär att korpusen utgörs av sammanlagt 200 källspråksmeningar, varav 100 är skönlitterär text och 100 är sakprosatext. Därefter har motsvarande 200 målspråksmeningar excerperats. Dessa 200 målspråksmeningar har sedan analyserats i förhållande till de 200 källspråksmeningarna med avseende på satsledsordföljd och kategoriserats utifrån de strukturella förändringar som skett i målspråksmaterialet.

3.2 Kategorisering

De excerperade målspråksmeningarna finns fördelade på de åtta verken och har ställts samman i åtta olika tabeller som motsvarar varje enskilt verk. Bilaga 1 innehåller det skönlitterära materialet och bilaga 2 sakprosamaterialet. För tydlighetens skull har källspråksmeningarna och målspråksmeningarna placerats i kolumner bredvid varandra. För att avgränsa de många olika förändringar som kan ske under en översättningsprocess har fokus endast legat på de syntaktiska skillnader som uppstått i målspråksmeningarnas inledande positioner, före huvudsatsens finita verb. Det innebär att syntaktiska förändringar som skett efter huvudsatsens finita verb inte tagits i beaktande i denna undersökning. Med inspiration av Ekerots transformationskatalog har meningarna därefter etiketterats i strikt syntaktiska kategorier. I vissa målspråksmeningar har mer än en lösning tillämpats, och därför har dessa meningar markerats med mer än en etikett. Vissa syntaktiska förändringar faller dock utanför Ekerots transformationskatalog. I dessa fall har jag tagit stöd av andra källor, då främst *Svenska Akademiens grammatik* (Teleman et al. 1999 del 1), för att beskriva och kategorisera de förändringar som skett. Varje meningsspar har markerats med en siffra och etikett enligt följande 10 kategorier som analysen gett upphov till:

1. Ordföljdsbyte
2. Adderad huvudsats
3. Adderat hjälpverb
4. Adderat huvudverb
5. Höjning

6. Sänkning
7. Insatt formellt subjekt
8. Strykning
9. Samordning
10. Ordklassbyte

Kategorin *ordföljdsbyte* innebär att källspråksmeningens primära satsdelar, det vill säga ”de satsdelar som kan fungera som satsdelar i en huvudsats” (Josefsson 2009:131), har flyttats så att endast ett led står kvar i fundamentet före huvudsatsens finita verb. Meningar har endast inkluderats i denna kategori om satsdelsfunktionerna inte förändrats i målspråksmeningen jämfört med motsvarande källspråksmening, i enlighet med Ekerots definition av en ordföljdstransformation som diskuterades i avsnitt 2.3.1 ovan. Exempelvis:

(11) KT: *Maybe **they** are all singing* (Stedman 2012:19)

(12) MT: *Kanske sjunger **de** allihopa* (Stedman 2014:17)

Källspråksmeningen inleds med adverbiallet *maybe* och subjektet *they* som båda står före huvudsatsens finita verb *are*. I målspråksmeningen har det skett ett ordföljdsbyte där ordföljden har inverterats så att det finita verbet *sjunger* hamnar före subjektet *de*.

I kategorin *adderad huvudsats* inkluderas meningar där både ett subjekt och ett finit verb som saknas i källspråksmeningen har adderats i målspråksmeningen. Teleman et al. definierar en huvudsats som en ”sats som inte fungerar som led i någon annan sats” (1999, del 1:179). De adderade leden är därmed inte underordnade någon annan sats utan leder till att källspråksmeningens ursprungliga huvudsats har underordnats i en bisats i målspråksmeningen. I exemplet nedan har det finita verbet *finner* och subjektet *vi* (markerat med understrykning) adderats i målspråksmening (14):

(13) KT: More widely still, the senate (minus the *Senatus PopulusQue Romanus*) has lent its name to modern legislative assemblies the world over, from the USA to Rwanda.
(Beard 215:26)

(14) MT: Går vi ännu längre bort, finner vi att senaten (minus *PopulusQue Romanus*) har givit sitt namn till moderna lagstiftande församlingar i hela världen, från USA till Rwanda.
(Beard 2016:26)

De adderade leden kan se lite olika ut, men det är alltid ett pronomen och finit verb som tillsammans bildar en ny huvudsats i målspråksmeningen.

Kategorin *adderat hjälpverb* innebär att ett hjälpverb som saknas i källspråksmeningen har adderats i målspråksmeningen. Teleman et al. definierar ett hjälpverb genom att de ”vanligtvis har en annan verbfras eller participfras som obligatorisk och enda *bundna bestämning” (1999, del 1:178). Meningar som inkluderats i denna kategori innehåller därför ett adderat hjälpverb som fungerar som bestämning till ett huvudverb. Nedan har verbet *började* lagts till i målspråksmeningen som bestämmer huvud verbet *dallra*:

(15) KT: Then the æther trembled around me and, in a heartbeat, he was gone (Shannon 2013:5)

(16) MT: Då började etern dallra runt omkring mig och på ett ögonblick var han borta (Shannon 2013:17)

Målspråksmeningarna i denna kategori innehåller därmed ett hjälpverb och ett huvudverb som tillsammans bildar en verbkedja som fungerar på primär satsnivå.

På liknande sätt handlar kategorin *adderat huvudverb* om att ett huvudverb som inte finns i en källspråksmening har adderats i en målspråksmening. Eftersom Teleman et al. definierar ett huvudverb som ett ”verb som inte är *hjälpverb” (1999, del 1:179) har meningar inkluderats i denna kategori om det adderade verbet inte bestämmer ett annat verb. I exemplet nedan har huvud verbet *var* adderats i målspråksmening (18):

(17) KT: As a result they often felt isolated (Wilkinson & Pickett 2010a:4)

(18) MT: Resultatet **var** att de ofta kände sig isolerade (Wilkinson & Pickett 2010b:16)

Eftersom verbet *var* inte bestämmer det underordnade verbet *kände* fungerar *var* i detta fall som ett huvudverb och innefattas därför i kategorin *adderat huvudverb*. Tillägget av det här huvud verbet leder i sin tur till att en underordnad sats skapats. Till skillnad från lösningen *adderad huvudsats* tillkommer det inga nya subjekt i dessa målspråksmeningar utan endast ett adderat huvudverb.

Kategorierna *höjning* och *sänkning* står i rak motsats till varandra och handlar om inbäddningar och satser på olika nivåer. Med utgångspunkt i den hierarkiska lista som Ekerot presenterade i transformationskatalogen (se avsnitt 2.3.3) har en mening kategoriserats som en

höjning om ett led som i en källspråksmening tillhör de lägre nivåerna har höjts till en högre nivå i motsvarande målspråksmening. Det kan exempelvis handla om att en fras höjts till en bisats eller, som i exemplet nedan, att en bisats har höjts till en huvudsats:

(19) KT: Although Hitler's premise was that humans were simply animals, his own very human intuition allowed him to transform his zoological theory into a kind of political worldview. (Snyder 2015:11)

(20) MT: **Hitlers premiss var att människor rätt och slätt var djur**, men hans egen högst mänskliga intuition tillät honom att omvandla sin zoologiska teori till ett slags politisk världsåskådning. (Snyder 2016:26)

I denna kategori har även Ekerots *lyft-transformationer* (se avsnitt 2.3.2) inkluderats och innebär exempelvis att ett underordnat led har lyfts upp, eller höjts, till primär satsnivå.

Kategorin *sänkning* handlar däremot om att led som i källspråksmeningen tillhör de högre nivåerna i Ekerots hierarkiska satsgradslista (se avsnitt 2.3.3) har sänkts till en lägre nivå i målspråksmeningen. I exempelparet nedan har adverbet *only* i mening (21) gjorts om till nominalfrasen *enda gången* i (22). Det har resulterat i att resten av huvudsatsen i mening (21) sänkts till en relativsats (markerad med kursiv) i mening (22):

(21) KT: *We **only** said episode when one of us had a near-fatal encounter, which in Eliza's case was an unsolicited possession.* (Shannon 2013:7)

(22) MT: **Enda gången** *vi sa så* var när någon av oss hade varit nära döden. I Elizas fall betydde det olagligt besittningstagande. (Shannon 2013:19)

Denna kategori omfattar även meningspar där ett satsled som är primärt i en källspråksmening underordnats i målspråksmeningen, exempelvis till ett led i en bisats. I en del meningspar har en satsdels satsgrad förändrats, antingen genom en höjning eller sänkning, utan att ledets satsdelsfunktion förändrats. Eftersom dessa led fortfarande utgör samma satsdel i måltextern krävs det ytterligare syntaktiska förändringar för att V2-strukturen ska uppnås. Därför har den här typen av meningar varken kategoriserats som *höjning* eller *sänkning*, utan har placerats i kategorin *ordföljdsbyte*.

Kategorin *insatt formellt subjekt* innebär att en målspråksmening har skrivits om med ett formellt subjekt som saknas i källspråksmeningen. Med utgångspunkt i några av de omskrivningar som Ekerot presenterar i transformationskatalogen (se avsnitt 2.3.2) omfattar denna kategori

utbrytningar och presenteringskonstruktioner. I exemplet nedan har en utbrytning skapats i målspråksmeningen med hjälp av det tillagda verbet *var* och det formella subjektet *det*:

(23) KT: Last year another paper, not us, sent a writer to his hometown somewhere in Texas after a group of teens drowned in the spring floods. (Flynn 2006:8)

(24) MT: Förra året **var det** en annan tidning, inte vi, som skickade en reporter till hans hemstad i Texas någonstans när en grupp tonåringar hade drunknat i vårfloden. (Flynn 2014:11)

Denna kategori påminner till viss del om kategorin *adderad huvudsats* eftersom det insatta formella subjektet ibland kombineras med ett tillagt finit verb som tillsammans bildar en ny huvudsats. Men båda kategorierna behövs dock eftersom alla omskrivningar i kategorin *insatt formellt subjekt* inte resulterar i nya huvudsatser, och alla nya huvudsatser innehåller inte insatta formella subjekt.

Kategorin *strykning* innebär att ett led som i en källspråksmening står före huvudsatsens finita verb har strukits i motsvarande målspråksmening. I exemplet nedan har källspråksmeningens tidsadverbial *then* strukits i målspråksmening (24):

(25) KT: Surprise **then** activates and orients your attention: you will stare, and you will search your memory for a story that makes sense of the surprising event. (Kahneman 2011:24)

(26) MT: Överraskningen aktiverar och riktar din uppmärksamhet: du tittar stint och söker i minnet efter en berättelse som gör den överraskande händelsen begriplig. (Kahneman 2014:24)

I transformationskatalogen konstaterar Ekerot (2011:230) att *samordningar* kan tillämpas för att stryka vissa gemensamma led. Vid översättning kan en samordning även användas tvärtom för att skapa ytterligare en position dit ett led kan flyttas. I den här undersökningen innebär kategorin *samordning* att ett av källspråksmeningens initiala led i översättningen har flyttats till ett fundament i en samordnad huvudsats. I exemplet nedan står pronomenet *it* före huvudsatsens finita verb i källspråksmening (27), medan pronomenet *det* i målspråksmening (28) har placerats efter konjunktionen *och* i ett andra fundament som ingår i den samordnade huvudsatsens, en position som inte utnyttjas i källspråksmeningen:

(27) KT: Constructed just a couple decades before Cicero was consul in 63 BCE, **it** must then have seemed one of the most splendid recent architectural developments. (Beard 2015:24)

(28) MT: Tabularium byggdes bara ett par årtionden innan Cicero valdes till konsul år 63 FVT, och **det** måste ha upplevts som en fantastisk, ny utveckling av arkitekturen. (Beard 2016:24)

Kategorin *ordklassbyte* innebär att ett adverb i källspråksmeningen har bytt ordklass i målspråksmeningen och blivit en konjunktion. Detta ordklassbyte tillåter konjunktionen att stå kvar före det finita verbet eftersom konjunktioner inte räknas som satsdelar på svenska (Ekerot 2011:76):

(29) KT: **Indeed**, the viewers who fail to see the gorilla are initially sure that it was not there – they cannot imagine missing such a striking event. (Kahneman 2011:24)

(30) MT: **Och** de betraktare som inte ser gorillan är först helt säkra på att den inte fanns där – de kan inte begripa att de skulle ha missat en så frapperande detalj. (Kahneman 2011:36)

I meningen ovan har adverbet *indeed* gjorts om till konjunktionen *och* i måltexten och kan därmed stå kvar före både huvudsatsens finita verb *är* och subjektet *de* även på svenska.

Vissa av dessa sammanlagt tio kategorier förekommer i högre utsträckning än andra, vilket framgår av resultatet i nästa avsnitt.

4 Resultat

Sammanlagt har 200 meningsspar analyserats, men antalet lösningar överskrider 200 eftersom det finns fall där fler än en lösning har tillämpats i en och samma målspråksmening. Det gäller 16 av de 200 meningssparen, och dessa 16 har därför markerats med mer än en etikett. Det sammanlagda antalet lösningar, för både skönlitteraturen och sakprosan, blev därmed 216. Därför har procentsiffran för det sammanlagda materialet räknats mot 216. Den fullständiga korpusen och kategoriseringen redovisas i bilaga 1, där material 1-4 motsvarar de skönlitterära verken, och i bilaga 2, där material 5-8 motsvarar sakprosaverken. Tabell 2 nedan visar det totala analysresultatet (se bilaga 3 för en mer detaljerad redovisning av antalet lösningar som tillämpats i varje delmaterial):

Tabell 2. Kategorier och sammanlagda antal översättningslösningar

Översättningslösning	Antal tillämpade lösningar	Antal lösningar i procent
1. Ordföljdsbyte	163	75,5 %
2. Adderad huvudsats	3	1,4 %
3. Adderat hjälpverb	3	1,4 %
4. Adderat huvudverb	9	4,2 %
5. Höjning	7	3,2 %
6. Sänkning	12	5,5 %
7. Insatt formellt subjekt	6	2,8 %
8. Strykning	8	3,7 %
9. Samordning	2	0,9 %
10. Ordklassbyte	3	1,4 %
Totalt	216	100%

Som tabell 2 ovan visar är kategorin *ordföljdsbyte* den klart vanligaste lösningen. Denna lösning har tillämpats i hela 75,5 procent av alla de excerperade meningarna och är därmed en dominerande kategori. De övriga 24,5 procenten fördelas mellan resterande 9 kategorier, där vissa lösningar är vanligare än andra. Bland dessa övriga kategorier är *sänkning* den vanligaste lösningen som använts i 5,5 procent av fallen. Därefter kommer kategorin *adderat hjälpverb* med 4,2 procent och *strykning* med 3,7 procent. Bland dessa mindre kategorier är *höjning* på 3,2 procent och *insatt formellt subjekt* på 2,8 procent också bland de vanligare lösningarna. De kategorier som förekommer mer sällan är *adderad huvudsats*, *adderat huvudverb* och *ordklassbyte* som alla ligger på 1,4 procent. Den lösning som förekommer minst antal gånger är *samordning* på 0,9 procent.

Utav de sammanlagt 216 lösningar som framkommit i undersökningen är 104 från det skönlitterära materialet och 112 från sakprosamaterialet. För att kunna avgöra om vissa lösningar är vanligare eller ovanligare inom det skönlitterära materialet jämfört med sakprosamaterialet kommer resultatet även att redovisas separat för dessa två genrer. I tabell 3 nedan har procentsiffran för de skönlitterära lösningarna räknats mot antalet sammanlagda meningsspar inom skönlitteraturen, som är 104, och procentsiffran för sakprosamaterialet har räknats mot antalet sammanlagda meningsspar inom sakprosan, som är 112:

Tabell 3. Kategorier och antal översättningslösningar per genre

Översättningslösning	Skönlitteratur	Skönlitteratur i %	Sakprosa	Sakprosa i %
1. Ordföljdsbyte	87	83,7 %	76	67,8 %
2. Adderad huvudsats	1	1,0 %	2	1,8 %
3. Adderat hjälpverb	2	1,9 %	1	0,9 %
4. Adderat huvudverb	4	3,8 %	5	4,5 %
5. Höjning	0	0 %	7	6,2 %
6. Sänkning	4	3,8 %	8	7,1 %
7. Insatt formellt subjekt	2	1,9 %	4	3,6 %
8. Strykning	3	2,9 %	5	4,5 %
9. Samordning	0	0 %	2	1,8 %
10. Ordklassbyte	1	1 %	2	1,8 %
Totalt	104	100%	112	100%

Tabell 3 visar att *ordföljdsbyte* är den vanligaste lösningen i båda genrerna. Antalet *ordföljdsbyten* är något högre i det skönlitterära materialet, där det utgör 83,7 procent av det totala antalet lösningar, jämfört med sakprosamaterialet, där det förekommer i 67,8 procent av fallen. Eftersom det förekommer färre *ordföljdsbyten* i sakprosamaterialet jämfört med skönlitteraturen har de övriga kategorierna generellt fått ett högre resultat i sakprosan jämfört med skönlitteraturen. Bland dessa mindre kategorier förekommer *sänkning* flest gånger, både i skönlitteraturen och sakprosan, men den förekommer oftare i sakprosan, med 7,1 procent, jämfört med skönlitteraturen där den förekommer i 3,8 procent av fallen. Förutom *ordföljdsbyte* är den lösning som skiljer sig mest åt mellan texttyperna *höjning*. Denna lösning är den näst vanligaste lösningen i sakprosamaterialet, med 6,2 procent, men har inte tillämpats en enda gång i det skönlitterära materialet. Bland de övriga kategorierna är det endast *adderat hjälpverb* som är vanligare i skönlitteraturen jämfört med sakprosan, men med 1,9 procent respektive 0,9 procent är lösningen inte speciellt vanligt i någon av texttyperna. Kategorin *adderat huvudverb* är en relativt vanlig lösning både i skönlitteraturen, där den ligger på 3,8 procent, och i sakprosan, där den ligger på 4,5 procent. I sakprosamaterialet är kategorin *strykning* lika vanligt förekommande som *adderat huvudverb*, på 4,5 procent, men är lite ovanligare i skönlitteraturen på 2,9 procent. *Insatt formellt subjekt* befinner sig mittemellan de vanligare och ovanligare lösningarna och har tillämpats i 3,6 procent av fallen i sakprosan och i 1,9 procent av fallen i skönlitteraturen. Kategorierna *adderad huvudsats* och *ordklassbyte* tillhör både de mer ovanliga kategorierna och ligger båda på 1,0 procent i det skönlitterära materialet och

på 1,8 procent i sakprosamaterialet. Den sista kategorin, *samordning*, har inte tillämpats en enda gång i skönlitteraturen men är heller inte speciellt vanlig i sakprosan utan ligger endast på 1,8 procent.

5 Analys

Följande avsnitt inleds i 5.1 med en diskussion kring likheter och skillnader i resultatet av det skönlitterära materialet och sakprosamaterialet. Det följs av en diskussion i 5.2 av *ordföljdsbyte* som är den vanligaste lösningen i resultatet. Avslutningsvis diskuteras de övriga lösningarna i avsnitt 5.3.

5.1 Jämförelse mellan skönlitteratur och sakprosa

En av undersökningens inledande frågeställningar är om det finns några skillnader mellan de översättningslösningar som tillämpas vid skönlitterär översättning jämfört med översättning av sakprosa. Tabell 3 ovan visade att det finns både skillnader och likheter mellan lösningarna i de båda texttyperna. Den stora likheten ligger i *ordföljdsbyte*, som är den absolut vanligaste lösningen inom båda genrer men är något mer frekvent i det skönlitterära materialet jämfört med sakprosamaterialet. Det innebär i sin tur att de övriga lösningarna, som bland annat anpassar till V2 genom att ändra satsgrader, generellt sett förekommer i något högre utsträckning i sakprosamaterialet jämfört med det skönlitterära materialet. Sakprosan har därmed gett upphov till ett större antal övriga lösningar samt fler olika typer av lösningar jämfört med skönlitteraturen. Sett från ett transformationsperspektiv har bearbetningen av sakprosamaterialets målspråkliga kärnsatser i något högre grad resulterat i ändrade satsgrader och tillagda eller strukna led jämfört med bearbetningen av det skönlitterära materialet.

Att de övriga lösningarna förekommer i större utsträckning i sakprosamaterialet är inte helt oväntat, utan kan jämföras med Rune Ingo (2007) undersökning av satsgrader och inbäddningars frekvens i svenska avtalstexter, lagtexter och skönlitterära texter. Ingo visar där att inbäddningar är vanligare i de strukturellt mer komplexa texterna, det vill säga avtalstexterna och lagtexterna, men är mindre vanliga i det skönlitterära materialet, som ”föredrar enklare uttryckssätt” (2007:49). På liknande sätt kan resultatet i den här undersökningen, som visade att sakprosamaterialet innehåller fler ”övriga lösningar” där satsgraderna ändras, möjligen förklaras genom att

sakprosamaterialet kan antas ha en mer komplex natur jämfört med det skönlitterära materialet. Att de ”övriga lösningarna” är vanligare i sakprosamaterialet följer därmed samma mönster som de icke-översatta svenska texterna i Ingos undersökning.

Utifrån antagandet att sakprosamaterialet generellt sett har en mer komplex natur kan man tänka sig att komplexiteten i sig skulle kunna vara en anledning till att *ordföljdsbyte* förekommer i mindre utsträckning i jämförelse med det skönlitterära materialet. Eftersom svenskans satsgrammatiska funktioner begränsar möjligheter att variera ordföljden kan topikaliseringspositionen, där ett led placeras i den inledande fundamentalspositionen, anses vara svenskans viktigaste möjlighet till ordföljdsvariation (Ekerot 2011:77). Svårigheten vid översättning av engelska källspråksmeningar med flera led före huvudsatsens finita verb är dock att det ”redan” står flera led initialt. Istället för att kunna flytta upp led till den inledande positionen måste översättare finna andra platser i satsen att placera något, eller några, av källspråksmeningens inledande satsled. Ekerot konstaterar dock att det finns ytterligare några möjligheter att variera ordföljden, som exempelvis att tids-, sätts-, och rumsadverbial kan placeras på satsadverbialets plats mellan subjektet och ett eventuellt infinit verb (Ekerot 2011:188). Denna ordföljdsstransformation begränsas dock av att adverbialet helst ska vara kort och informationsmässigt lätt för att kunna stå på denna position (Ingo 2007:178). Därför kan även denna variationsmöjlighet vara svår att tillämpa i sakprosamaterialet, vars komplexa natur kan antas bestå av längre och informationsmässigt tyngre led, vilket gör det svårare att byta plats på de primära satsdelarna genom ett *ordföljdsbyte*. Detta är ytterligare en aspekt som kan ligga till grund för att *ordföljdsbyte* förekommer mer sällan i sakprosamaterialet, jämfört med det skönlitterära materialet.

Tabell 3 visar ännu en skillnad mellan textgenrerna, nämligen att lösningen *höjning* endast förekommer i sakprosamaterialet. Bland de mindre kategorierna är *höjning* till och med näst vanligast i sakprosamaterialet, medan lösningen inte förekommer alls i det skönlitterära materialet. Även detta resultat kan kopplas ihop med antagandet att sakprosamaterialet generellt sett är uppbyggt i mer komplexa strukturer, med fler inbäddningar och underordningar, jämfört med det skönlitterära materialet eftersom det då finns strukturer som går att ”höja”. Om grundmaterialet inte innehåller lika stor andel inbäddningar och långa led finns det mindre anledning, eller ens möjlighet, att utföra en *höjning*. I meningsparet nedan har exempelvis den relativt långa inledande bisatsen i källspråksmening (31), markerad med kursiv, höjts till en huvudsats i målspråksmening (32):

(31) KT: *Although Hitler's premise was that humans were simply animals*, his own very human intuition allowed him to transform his zoological theory into a kind of political worldview. (Snyder 2015:11)

(32) MT: *Hitlers premiss var att människor rätt och slätt var djur*, men hans egen högst mänskliga intuition tillät honom att omvandla sin zoologiska teori till ett slags politisk världsåskådning. (Snyder 2016:26)

Höjningen i mening (32) resulterar i att målspråksmeningen blir mindre vänstertung i jämförelse med mening (31) eftersom den långa adverbiala bisatsen har brutits upp så att endast två ord står kvar i målspråksmeningens fundament. Höjningen har dessutom kombinerats med en *samordning*, vilket gör det möjligt för resten av den ursprungliga satsen att bevaras i ytterligare en huvudsats. Eftersom målspråksmeningen hade kunnat inledas med samma långa bisats som källspråksmeningen illustrerar mening (32) en dynamisk översättning (se avsnitt 2.2) eftersom funktionell ekvivalens har prioriterats före formell likhet (Ekerot 2011:177).

Sammanfattningsvis visar resultatet att skillnaden mellan lösningarna i det skönlitterära materialet jämfört med sakprosamaterialet främst ligger i *ordföljdsbyte* och *höjning*. Trots att *ordföljdsbyte* är den klart vanligaste lösningen i de båda texttyperna är den något mer frekvent i skönlitteraturen, och *höjning*, som är en relativt vanlig lösning bland de mindre kategorierna i sakprosamaterialet, återfinns däremot inte i det skönlitterära materialet. Grunden till att dessa lösningar utmärker sig kan möjligen kopplas till att sakprosatexten kan antas ha en mer komplex struktur med långa och informationsmässigt tunga led som gör det svårare att byta plats på satsleden genom ett *ordföljdsbyte*. Sakprosans komplexitet kan även vara en anledning till att *höjningar* förekommer eftersom behovet att höja längre bisatser och inbäddningar blir större än i det skönlitterära materialet.

5.2 Ordföljdsbyte

Eftersom resultatet i tabell 3 visar att *ordföljdsbyte* är den klart mest frekventa lösningen för att anpassa engelska källspråksmeningar till en V2-struktur kan det vara intressant att titta närmare på denna lösning. Som tidigare nämnts innebär ett *ordföljdsbyte* att de primära satsleden i en källstruktur helt enkelt har bytt plats i målspråksmeningen för att följa V2-regeln. Ett *ordföljdsbyte* karakteriseras också av att källspråksmeningens satsdelsfunktioner bevaras även i målspråksmeningen. I många fall är *ordföljdsbyte* ett relativt okomplicerat ingrepp som varken

förändrar struktur eller innehåll avsevärt. I exemplet nedan inleds källspråksmeningen med objektiv predikativet *Her Majesty* och subjektet *the Austrians*, vilka båda står före det finita verbet *call*. I målspråksmeningen har subjektet *österrikarna* och det finita verbet *kallar* helt enkelt bytt plats med varandra så att endast ett led står kvar före det finita verbet.

(33) KT: *Her Majesty, the Austrians call* their cannon, and for the past week these men have tended to it the way worker bees might tend to a queen. (Doerr 2015:17)

(34) MT: *Hennes majestät, kallar österrikarna* sin kanon, och under den gångna veckan har dessa mannar skött om den på samma sätt som arbetsbin kan tänkas sköta en drottning. (Doerr 2015:16)

De övriga leden kan därmed stå kvar på samma positioner och själva *ordföljdsbytet* möjliggör en grammatisk struktur utan att orsaka någon större förändring i förhållande till källspråksmeningen.

I de flesta *ordföljdsbyten* är ett av källspråksmeningens inledande led kort och lätt, vilket gör ett *ordföljdsbyte* relativt okomplicerat eftersom lätta led kan vara enklare att flytta än tunga led, som kan skapa ett större läsmotstånd beroende på var det placeras. Enligt tema-remaprintipen som diskuterades i avsnitt 2.1 föredrar svenskan att långa och informationsmässigt tunga led placeras sist i satsen. Om en källspråksmening inleds med flera tunga led kan det därmed vara svårare att skapa en smidig målspråksmening. Trots denna svårighet finns det några exempel där även källspråksmeningar som inleds med tyngre led har anpassats till V2 just med hjälp av ett *ordföljdsbyte*. I exemplet nedan inleds källspråksmeningen med ett längre adverbial (markerat med kursiv) som följs av ett längre subjekt (markerat med fetstil). I målspråksmening (36) har subjektet och det finita verbet bytt plats med varandra trots att delar av det ursprungliga subjektet då placeras mitt i meningen som ett långt inskott (markerat med dubbel understrykning):

(35) KT: *Long before the financial crisis which gathered pace in the later part of 2008, British politicians commenting on the decline of community or the rise of various forms of anti-social behaviors, would* sometimes refer to our 'broken society'. (Wilkinson & Pickett 2010a:5)

(36) MT: *Långt före den finanskris som tog fart under senare delen av 2008 brukade brittiska politiker, när de diskuterade samhällets förfall eller den ökade utbredningen av olika former av antisocialt beteende,* då och då anspela på vårt "trasiga samhälle". (Wilkinson & Pickett 2010b:17)

Tyngre led och långa meningar utesluter därmed inte att ett *ordföljdsbyte* används för att anpassa målspråksmeningen efter svenskans V2-restriktion, men kan vara svårare att tillämpa eftersom svenskans ordföljd har så pass begränsade variationsmöjligheter.

Ett *ordföljdsbyte* kan även göras vid källspråksmeningar som inleds med fler än två satsled före det finita verbet. I exempel (37) nedan inleds källspråksmeningen med tre led som alla står före det finita verbet: det inleds med ett tidsadverbial (markerat med kursiv), vilket följs av ett satsadverbial (markerat med fetstil) som i sin tur följs av ett subjekt (markerat med understrykning) – motsvarande led har markerats på samma sätt i målspråksmeningen nedan:

(37) KT: *Around 390 BCE*, **for example**, a posse of marauding Gauls occupied the city.
(Beard 2015:23)

(38) MT: *Omkring 390 FVT* ockuperade **exempelvis** ett band av härjande galler staden.
(Beard 2016:23)

Att fler än två led står före det finita verbet verkar därmed inte utgöra ett större problem utan kan likväl anpassas till V2 genom ett *ordföljdsbyte*.

Med tanke på att ett *ordföljdsbyte* innebär att ordföljden ändras så att endast ett led står kvar före huvudsatsens finita verb, kan det vara intressant att se vilka led som prioriteras att stå kvar initialt. Ur ett textgrammatiskt perspektiv kan det inledande ledet ha en viktig tematiserande funktion som sätter ramen för vad resten av meningen handlar om (Ekerot 2011:69). Konceptet om tema är dock ett mångfasetterat och omdiskuterat ämne, och Ekerot beskriver både *tema* och *rema* som ”notoriskt besvärliga” (2011:94). Det beror på att fundamenteringen av ett led inte nödvändigtvis innebär att det blir satsens tema (2011:103). Men vare sig det initiala ledet faktiskt utgör satsens tema eller inte, så kan det vara intressant att se om målspråksmeningarna bevarar eller avviker från det tematiska mönster som finns i respektive källspråksstruktur.

Tabell 4 nedan visar vilka satsdelar som placerats initialt i de 163 källspråksmeningar som ingår i kategorin *ordföljdsbyte* (se bilaga 4 för det mer detaljerade resultatet):

Tabell 4. Satsdel på initial position i källspråksmeningarna vid *ordföljdsbyte*

Satsdel på initial position	Skönlitteratur	Sakprosa	Skönlitteratur + sakprosa	Total andel i procent
Subjekt	5	9	14	8,6 %
Adverbial	80	67	147	90,2 %
Övrig satsdel ²	2	0	2	1,2 %
Totalt	87	74	163	100 %

Det klart vanligaste satsledet som inleder källspråksmeningarna är adverbial, som står initialt i hela 90,2 procent av alla *ordföljdsbyten*. Subjekten har placerats initialt i endast 8,6 procent av fallen och övrig satsdel endast i 1,2 procent. Detta resultat speglar dock inte engelska påståendesatser i allmänhet utan vinklas av att urvalet endast består av källspråksmeningar med flera led före huvudsatsens finita verb. Att 90,2 procent inleds med ett adverbial är därför inte helt oväntat utan speglar det faktum att adverbialinledda påståendesatser får rak ordföljd på engelska (Svartvik & Sager 1989:412). Eftersom både adverbialet och subjektet då hamnar före huvudsatsens finita verb uppfyller den här typen av meningar excerperingskriteriet och faller inom ramen för den här undersökningens fokus.

Trots att materialet inte speglar fullständiga texter utan endast excerperade meningar, kan det vara intressant att se i vilken utsträckning de svenska målspråksmeningarna inleds, eller inte inleds, med samma satsdel som motsvarande källspråksmening. För att kunna avgöra om resultatet är typiskt för svenskan eller kan ha påverkats av källspråksmaterialets struktur kan resultatet för vilka satsdelar som inleder de svenska korpusmeningarna jämföras med Margareta Westmans (1974) undersökning som bland annat handlar om vilka satsdelar som typiskt förekommer i fundamentet i svensk bruksprosa. Westman konstaterar att det kan vara snårigt att definiera exakt vad en bruksprosatext innefattar och konstaterar att ”begreppet bruksprosa är så omfattande och så vagt att det mesta som publiceras utanför den rent skönlitterära utgivningen skulle kunna kallas bruksprosa” (1974:12). Utifrån Westmans definition skulle bruksprosatexter omfatta även sakprosatexter men utesluta skönlitteratur. Trots att Westmans material därmed inte ligger helt i linje med materialet i denna undersökning kan siffrorna användas som en fingervisning för vilka satsdelar som normalt placeras i fundamenten i svensk bruksprosa.

² ”Övrig satsdel” innefattar ett objektiv predikativ och ett objekt på initial position.

Westman inleder sin diskussion med att konstatera att alla texttyper i hennes material visar ett likartat resultat (1974:155). Det totala resultatet för Westmans bruksprosamaterial, som utgörs av ca 87 000 ord från broschyrtexter, tidningstexter, lärobokstexter och debatttexter (1974:16-17), visar att subjektet placeras i fundamentet i 64 procent av fallen och är därmed det vanligaste satsdelen att inleda svenska påståendesatser i bruksprosatexter. Därefter kommer adverbialen som placerats i fundamentet i 30,8 procent av fallen, och i 4,7 procent av fallen inleds meningarna med antingen predikatsfyllnad eller objekt. Slutligen innehåller fundamenten i 0,6 procent av fallen en övrig satsdel (Westman 1974:155).

Det bör dock återigen påpekas att eftersom materialet i denna undersökning är ett urval som endast innefattar källspråksmeningar med flera led före det finita verbet, så kan resultatet över andelen satsdelar som placerats i fundamentet i detta material inte anses vara representativt varken för sakprosatexter eller skönlitterära texter. Syftet är snarare att se om det finns några tydliga tecken på att översättningarna har påverkats av källspråksmaterialets struktur och tematik eller om svenskans preferenser för vad som placeras i fundamentet tar överhand under översättningsprocessen. Westmans undersökning kan därmed fungera som en riktlinje för att se om fördelningen mellan de satsdelar som inleder de svenska meningarna i den här undersökningen sammanfaller med Westmans resultat. Tabell 5 nedan visar hur ofta målspråksmeningarna inleds med samma satsdel som motsvarande källspråksmening. För tydlighetens skull har resultatet för det skönlitterära materialet och sakprosamaterialet slagits ihop (se bilaga 4 för en mer detaljerad redovisning av fördelningen mellan de båda texttyperna):

Tabell 5. Målspråksmeningar inledda med samma respektive annan satsdel vid *ordföljdsbyte*

Satsdel på initial position	Antal källspråksmeningar	Antal målspråksmeningar inledda med <i>samma</i> satsdel	Antal målspråksmeningar inledda med <i>annan</i> satsdel
Subjekt	14	11	3
Adverbial	147	135	12
Övrig satsdel	2	2	0
Totalt	163	148	15
Total andel i %	100 %	90,8 %	9,2 %

Resultatet visar att målspråksmeningarna i hög grad bevarar samma initiala satsdel som motsvarande källspråksmening. I hela 90,8 procent av alla *ordföljdsbyten* inleder samma satsdel

både källspråksmening och målspråksmening. Det mest markanta resultatet är dock att den stora andel källspråksmeningar som inletts med ett adverbial till största delen har bevarats även i målspråksmeningarna. Av de 147 adverbialinledda källspråksmeningarna inleds 135 målspråksmeningar (91,8 %) också med ett adverbial. Av de få källspråksmeningar som inleds med ett subjekt är det endast tre målspråksmeningar som avviker genom att inte inledas med ett subjekt. Och i den lilla andel satser som inleds med ett övrigt led förekommer inga avvikelser. Det övergripande resultatet är därmed att målspråksmeningarna oftast inleds med samma satsdel som motsvarande källspråksmening.

Tabell 5 ovan visar dock endast i vilken utsträckning som målspråksmeningarna följer samma mönster som källspråksmeningarna. Och eftersom de avvikande målspråksmeningarna inleds med andra satsdelar än källspråksmeningarna kan det vara intressant att se fördelningen mellan de satsdelar som inleder det totala antalet målspråksmeningar inom kategorin *ordföljdsbyte*. Tabell 6 nedan visar därför antalet olika satsdelar som inleder alla målspråksmeningar inom *ordföljdsbyten*:

Tabell 6. Satsdel på initial position i målspråksmeningarna vid *ordföljdsbyte*

Satsdel på initial position	Skönlitteratur	Sakprosa	Skönlitteratur + sakprosa	Procent
Subjekt	9	13	22	13,5 %
Adverbial	76	63	139	85,3 %
Övrig satsdel	2	0	2	1,2 %
Totalt	87	76	163	100 %

Med tanke på att materialurvalet kan vinkla resultatet var det väntat att andelen svenska meningar som inleds med ett adverbial skulle ligga väsentligt högre än i Westmans undersökning och att resultaten därmed inte skulle överensstämma. Det är dock intressant att resultaten gav en sådan markant skillnad. I den bruksprosa Westman (1974:155) undersökte placerades subjektet i fundamentalspositionen i 64 procent av fallen, medan subjektet i denna undersökning endast placerats initialt i 13,5 procent av *ordföljdsbytena*. Vidare visade Westmans (1974:155) undersökning att adverbial placeras i fundamentet i 30,8 procent av fallen, medan adverbial i detta målspråksmaterial placerades initialt i hela 85,3 procent av alla *ordföljdsbyten*. Denna markanta skillnad speglar antagligen främst att materialet är ett urval av text, men kan även tyda på att översättare påverkas och styrs av källstrukturen i sina översättningsval. Det verkar finnas en

benägenhet att bevara källspråksmeningens initiala led på fundamentalspositionen och därmed även dess tematik.

Det är även intressant att de 147 källspråksmeningar som inleds med ett adverbial alla följs av ett subjekt som också står före det finita verbet. Vid alla dessa 147 källspråksmeningar har översättarna därmed haft möjligheten att bevara subjektet som redan står före det finita verbet i fundamentet, men endast i 14 fall av 147 har subjektet placerats initialt istället för adverbialet. Detta trots att Westmans undersökning visar att det finns en preferens att placera subjektet i fundamentalspositionen i svensk bruksprosa. Benägenheten att följa källspråksmönstret och bevara källspråksmeningens tematiska struktur verkar därmed vara starkare än preferensen att placera subjektet i fundamentet.

Sammanfattningsvis visar resultatet att *ordföljdsbyte* är den tveklöst vanligaste lösningen för att anpassa engelska källspråksmeningar med flera led före huvudsatsens finita verb efter svenskans V2-regel. Resultatet visar även att målspråksmeningarna har en tendens att följa samma mönster som källspråksmeningarna genom att i stor utsträckning inledas med samma satsdel. Det leder i sin tur till att den tematiska strukturen i källspråksmeningarna ofta bevaras även i målspråksmeningarna. I avsnitt 5.3 går jag vidare genom att diskutera de övriga lösningarna.

5.3 Övriga lösningar

Eftersom de 200 källspråksmeningarna som ingår i undersökningen har resulterat i totalt 216 lösningar, varav 53 utgörs av de övriga kategorierna (se tabell 2), blir det tydligt att *ordföljdsbyte* inte räcker som enda lösning för att anpassa engelska källstrukturer med fler led före det finita verbet till svenskans V2-struktur. Detta avsnitt kommer därför att tillägnas de övriga lösningarna och återknyta till frågan om hur de förändrar målspråksmeningarna i förhållande till källspråksmeningarna. Materialet är dock relativt begränsat eftersom de övriga lösningarna endast utgör 53 av de sammanlagt 216 lösningarna. Trots denna begränsning kan gemensamma drag urskiljas, och utifrån dessa har jag delat in lösningarna i tre kategorier som en framtida studie skulle kunna undersöka vidare.

Eftersom källspråksmaterialet endast består av icke-V2-strukturer måste alla målspråksmeningar i någon mån anpassas, men hur mycket och på vilket sätt de förändras skiljer sig från lösning till lösning. Ur ett syntaktiskt perspektiv ligger skillnaden främst i användningen av satsgrader. Vissa lösningar anpassar målspråksmeningarna till V2 genom att förändra

satsgraderna, medan andra lösningar bevarar samma satsgrader som källspråksmeningen och anpassar istället till V2 genom att förändra den primära satsstrukturen. Baserat på användningen av satsgrader har jag analyserat lösningarna genom att dela in dem i tre övergripande kategorier, här kallade *typ 1*, *typ 2* och *typ 3*, där *typ 1*-lösningarna bevarar källmeningens satsgrader, *typ 2*-lösningarna förändrar satsgraderna och *typ 3*-lösningarna antingen förändrar eller bevarar satsgraderna. Tabell 7 nedan visar hur jag, baserat på satsgrads användningen, har fördelat de övriga lösningarna mellan dessa tre ”typkategorier”:

Tabell 7. Övriga lösningar indelade efter graden av strukturell källtrogenhet

<i>Typ 1</i> -lösningar	<i>Typ 2</i> -lösningar	<i>Typ 3</i> -lösningar
Satsgraderna bevaras	Satsgraderna bevaras inte	Satsgraderna bevaras ibland
Ordklassbyte	Adderad huvudsats	Insatt formellt subjekt
Strykning	Adderat huvudverb	
Adderat hjälpverb	Höjning	
	Sänkning	
	Samordning	

Syftet med att dela in lösningarna i tre kategorier är att illustrera likheter och skillnader mellan de olika lösningarna och att belysa potentiella bakomliggande anledningar till varför lösningarna använts. Analysen i följande avsnitt bygger därmed på denna indelning.

5.3.1 Typ 1

Enligt indelningen i tabell 7 har de tre lösningarna *ordklassbyte*, *strykning* och *adderat hjälpverb* kategoriserats som *typ 1*-lösningar. Gemensamt för dessa är att målspråksmeningarna anpassas till V2 genom att endast den primära satsstrukturen förändras, vilket innebär att källspråksmeningarnas satsgrader bevarats i målspråksmeningarna. Ett *ordklassbyte* innebär exempelvis att ett inledande adverbial i källspråksmeningen byter ordklass till en konjunktion i målspråksmeningen. I exempel (39) nedan har adverbialet *furthermore* översatts till konjunktionen *och* i mening (40):

(39) KT: **Furthermore**, what you saw extended into the future. (Kahneman 2011:19)

(40) MT: **Och** det du såg sträckte sig in i framtiden. (Kahneman 2014:29)

Trots att adverbialen och konjunktionen inte är självklara översättningsekvivalenter tolkas de som motsvarande led eftersom båda leden fyller en anaforisk funktion. Den här sortens *ordklassbyte* är intressant eftersom lösningen utnyttjar det faktum att samordnade konjunktioner inte påverkar ordföljden eftersom de inte fungerar som satsdelar i svenskan (Ekerot 2011:76). Genom att göra om adverbialen till en konjunktion kan målspråksmeningen egentligen bevara en identisk struktur som i källspråksmeningen – trots V2-regeln. Från ett syntaktiskt perspektiv ligger därmed denna lösning väldigt nära källtexten.

På liknande sätt har även lösningen *strykning* klassificerats som en *typ 1*-lösning eftersom även denna bevarar samma satsgrader i målspråksmeningarna som i källspråksmeningarna. Dessa målspråksmeningar har istället anpassats till en V2-struktur genom att ett primärt satsled har strukits. I meningsparet nedan har exempelvis adverbialen *now* i (41) strukits i (42):

(41) KT: Most of us **now** wish we could eat less rather than more. (Wilkinson & Pickett 2010a:5)

(42) MT: De flesta av oss önskar att vi kunde äta mindre snarare än mer.
(Wilkinson & Pickett 2010b:17)

Denna lösning innebär att det sker en semantisk förlust i målspråksmeningarna eftersom ett källspråksled har strukits. Vid alla exempel på *strykningar* i korpusmaterialet handlar det dock om att korta och informationsmässigt lätta adverb och pronomen har strukits. Den semantiska förlusten blir därmed relativt liten medan ordföljden i övrigt kan bevaras likadan som i källspråksmeningen. Syntaktiskt sett är *strykningarna* därmed inte lika källtextnära som *ordklassbytena*, men ligger trots allt också nära källstrukturen.

Den sista *typ 1*-lösningen, *adderat hjälpverb*, innebär att ett hjälpverb som saknas i källspråksmeningen läggs till i målspråksmeningens primära verbkedja. I mening (44) nedan har exempelvis hjälpverbet *hade* adderats:

(43) KT: That he **decided** for me. (Flynn 2006:11)

(44) MT: Det **hade** han **bestämt** åt mig. (Flynn 2014:12)

Eftersom den strukturella förändringen sker på primär satsnivå bevarar även denna lösning samma satsgrader som i källmeningen. Utöver det adderade hjälp verbet har samma ordföljd som i källspråksmeningen bevarats även i målspråksmeningen. Från ett syntaktiskt perspektiv kan därför även denna *typ 1*-lösning beskrivas som relativt källtextnära. Att ett hjälpverb lagts till i målspråksmeningen kan bero på att det finns olika strukturella preferenser i svenskan och engelskan. I *A University Grammar of English – With a Swedish Perspective* (2007:180) skriver Maria Estling Vannestål att “where an action can be perceived as finished in the past, English has a greater tendency than Swedish to use the past tense”. Att det engelska verbet som står i preteritum i exempel (43) ovan har översatts till svenskans pluskvamperfekt i mening (44) beror därför antagligen främst på att språken har olika preferenser vad gäller användningen av preteritum.

Sammanfattningsvis kan de tre *typ 1*-lösningarna beskrivas som källtextnära lösningar där den syntaktiska förändringen sker på primär satsnivå. Det finns dock viss variation mellan de tre lösningarna. Man kan säga att *ordklassbyte* ligger allra närmast eftersom målstrukturen blir identisk med källstrukturen. Men även *strykning*, som tar bort ett element, och *adderat hjälpverb*, som lägger till ett element, ligger syntaktiskt sett nära respektive källstrukturer. Ur ett transformationsperspektiv kan man beskriva det som att de målspråkliga kärnsatserna inte bearbetats i speciellt hög grad.

5.3.2 Typ 2

Typ 2-lösningarna innefattar *adderad huvudsats*, *adderat huvudverb*, *sänkning*, *höjning* och *samordning*. Typiskt för dessa lösningar är att målspråksmeningarna anpassas till V2 genom att satsgraderna i någon mån förändras. Dessa *typ 2*-lösningar samverkar ofta med varandra genom att mer än en lösning kan förekomma i en och samma mening. Denna samverkan leder till att det ofta sker flera olika syntaktiska förändringar i en och samma målspråksmening, vilket resulterar i att de syntaktiskt sett ligger längre ifrån källstrukturen än *typ 1*-lösningarna. Man kan även beskriva det som att de kärnmeningar som dessa målspråksmeningar bygger på har bearbetats i större utsträckning och att flera svenska transformationer har tillämpats under bearbetningsfasen för att bygga upp de målspråkiga strukturerna. I målspråksmening (46) nedan har exempelvis det finita verbet ”finner” och subjektet ”vi” lagts till i en *adderad huvudsats*. Lösningen har sedan kombinerats med en *sänkning* där källspråksmeningens subjekt ”impressions and intuitions” har sänkts till ett underordnat led i en bisats i målspråksmening (46):

(45) If endorsed by System 2, impressions and intuitions turn into beliefs, and impulses turn into voluntary actions. (Kahneman 2011:24)

(46) Om System 2 godkänner förslagen **finner vi att intryck och intuitioner** förvandlas till övertygelser och att impulser förvandlas till viljehandlingar. (Kahneman 2014:36)

Resultatet är att antalet satser i målspråksmeningen har ökat jämfört med källspråksmeningen eftersom en ny huvudsats har adderats samtidigt som den ursprungliga huvudsatsen har underordnats i en bisats. Att de målspråkliga kärnmeningarna som mening (46) bygger på återges i en ny huvudsats och bisats speglar det faktum att svenskan ”påtagligt favoriserar de fullständiga satserna” jämfört med engelskan (Ingo 2007:176). Eftersom källspråksmeningen likväl hade kunnat anpassas till V2 genom ett *ordföljdsbyte* visar exemplet att översättning inte bara handlar om att skapa en grammatiskt korrekt måltext utan även om att uppnå ett idiomatiskt resultat genom att utföra transformationer som är typiska för målspråket. Syntaktiskt sett hamnar målspråksmeningen dock längre ifrån källspråksstrukturen jämfört med målspråksmeningarna i *typ 1*.

På liknande sätt förekommer ibland lösningarna *höjning* och *samordning* tillsammans. *Samordning* har endast använts två gånger i materialet, båda gångerna i samband med *höjning*. Källspråksmeningen nedan inleds med en participfras (markerad med kursiv) och subjektet *it*, vilka båda står före huvudsatsens finita verb. I målspråksmeningen har participfrasen höjts till en huvudsats, och subjektet *det* har placerats i ett andra fundament i en samordnad huvudsats:

(47) KT: *Constructed just a couple decades before Cicero was consul in 63 BCE, it must* then have seemed one of the most splendid recent architectural developments. (Beard 2015:24)

(48) MT: Tabularium *byggdes* bara ett par årtionden innan Cicero valdes till konsul år 63 FVT, och **det måste** ha upplevts som en fantastisk, ny utveckling av arkitekturen. (Beard 2016:24)

Målspråksmening (48) exemplifierar återigen svenskans preferens för fullständiga satser, både genom att participfrasen höjts till en huvudsats och genom att samordningen delar upp källspråksmeningens enda huvudsats i två huvudsatser i målspråksmeningen. *Höjningen* av participfrasen resulterar också i att målspråksmening (48) blir mindre vänstertung jämfört med källspråksmening (47) eftersom det informationsmässigt tunga participfrasen bryts upp så att endast ett ord står kvar i fundamentet före det finita verbet *byggdes*. Eftersom dessa *typ 2*-lösningar

förändrar satsgraderna ligger även denna målspråksmening syntaktiskt längre ifrån källstrukturen jämfört med *typ 1*-lösningarna.

På liknande sätt samverkar ibland lösningen *adderat huvudverb* med lösningen *sänkning*. I mening (50) nedan har verbet *gäller* lagts till i målspråksmeningen, vilket leder till att källspråksmeningens subjekt (markerat med understrykning) sänkts från att vara ett primärt satsled till ett underordnade led i målspråksmeningen:

(49) In summary, most of what you (your System 2) think and do originates in your System 1, but System 2 takes over when things get difficult, and it normally has the last word. (Kahneman 2011:25)

(50) Sammantaget **gäller** att det mesta du (ditt System 2) tänker och gör har sitt ursprung i System 1, men System 2 tar över när det blir för besvärligt och får normalt sista ordet. (Kahneman 2014:37)

Eftersom det adderade huvud verbet resulterar i att de tidigare primära satsleden underordnas i en ny bisats ökar därmed även dessa *typ 2*-lösningar antalet satser i målspråksmeningen jämfört med källspråksmeningen och ligger syntaktiskt längre ifrån källstrukturen. Genom att addera huvud verbet *gäller* lyckas målspråksmening (50) dessutom undvika att källspråksmeningens långa subjekt hamnar före det finita verbet, och lösningen har därmed, likt föregående exempelpar, arbetat bort en otymplig vänstertyngd.

Just kategorin *adderat huvudverb* är dock den mest svårbestämbara kategorin eftersom den syntaktiskt sett ger upphov till varierande resultat. *Adderat huvudverb* används nämligen tillsammans med både höjning och sänkning, men det finns även enstaka exempel då satsgraderna inte påverkas alls. I mening (52) nedan har exempelvis huvud verbet *tulta* adderats utan att det ursprungliga verbet *kastade* har satsgradsförändrats. Istället har en fortsättningskonstruktion bildats, vilket innebär att huvud verbet *kastade* kan stå kvar på primär satsnivå även i mening (52):

(51) KT: Near an old pickup, a diaper toddler threw fistfuls of gravel in the air as his mother filled up the tank. (Flynn 2006:12)

(52) MT: Bakom en gammal pickup **tultade** ett blöj barn omkring och kastade grus åt alla håll medan modern tankade. (Flynn 2014:13)

Eftersom majoriteten av meningarna i kategorin *adderat huvudverb* har fått förändrade satsgrader skulle man kunna tänka sig att denna avvikelse beror på att verbet *tulta* lagts till av semantiska skäl snarare än syntaktiska. Men oavsett varför just denna lösning har använts, blir det syntaktiska resultatet att en huvudsats i källspråksmeningen har delats upp i två huvudsatser i målspråksmeningen, likt de övriga *typ 2*-lösningarna. Det innebär att målspråksmening (52) syntaktiskt sett har bearbetats mer än *typ 1*-lösningarna som diskuterades i avsnitt 5.3.1 ovan och ligger därför också längre ifrån källstrukturen än *typ 1*-lösningarna. Med tanke på att majoriteten av meningarna i kategorin *adderat huvudverb* får förändrade satsgrader och att de enstaka avvikelserna som finns har bearbetats syntaktiskt har jag valt att kategorisera alla *adderade huvudverb* som *typ 2*-lösningar snarare än *typ 1*-lösningar.

Trots denna avvikelse visar analysen av ovanstående exempel att *typ 2*-lösningarna ofta anpassar till V2 genom ändrade satsgrader vilket resulterar i att antalet satser i målspråksmeningarna ökar. Från ett transformationsperspektiv är detta resultat inte helt oväntat eftersom engelskan ”i högre grad utnyttjar satsgraderna [...] participfraser och nominaliseringar” (Ekerot 2011:219). Ekerot konstaterar vidare att detta återspeglas i översättningar, ”där det ofta blir naturligt eller nödvändigt att ersätta dessa bägge strukturer i originaltexten med svenska bisatser” (Ekerot 2011:219). I flera fall resulterar *typ 2*-lösningarna även i att vänstertyngd kan undvikas genom att ett *adderat* finit verb placeras tidigt i satsen eller genom att en längre bisats bryts upp så att lättare led placeras i fundamentet. Resultatet är att målspråksmeningarna som översatts med *typ 2*-lösningar därmed syntaktiskt sett ligger längre ifrån källstrukturen än målspråksmeningar som översatts med *typ 1*-lösningarna.

5.3.3 Typ 3

Typ 3 innefattar slutligen endast en lösning: *insatt formellt subjekt*. Denna lösning resulterar i målspråksmeningar där satsgraderna ibland bevaras och ibland förändras. Men det som framför allt skiljer *typ 3*-lösningarna från *typ 1*- och *typ 2*-lösningarna är att ordföljden i målspråksmeningarna inte bara anpassats till en V2-struktur utan även används för att fylla textgrammatiska funktioner. Som nämndes i avsnitt 2.1 handlar de textgrammatiska aspekterna bland annat om att strukturera ordföljden så att informationsflödet blir smidigt och texten blir sammanhängande. I målspråksmening (54) nedan har strukturen exempelvis anpassats till V2

genom att en presenteringskonstruktion har bildats som introducerar remat, det vill säga den nya referenten *en kvinna klädd i gorilladräkt*:

(53) KT: Halfway through the video, a woman wearing a gorilla suit appears.
(Kahneman 2011:23)

(54) MT: Halvvägs in i filmen dyker det upp en kvinna klädd i gorilladräkt.
(Kahneman 2014:35)

Ekerot konstaterar att presenteringskonstruktioner normalt tillämpas som en strategi för att undvika att placera ett rema initialt (Ekerot 2011:106). Man kan även tänka sig att det formella subjektet i målspråksmening (54) ovan har lagts till för att undvika att källtextens längre subjekt hamnar på subjektspositionen mellan det finita verbet *dyker* och verbpartikeln *upp*. Genom att istället lägga till det lätta och innehållstomma subjektet *det* kan det finita verbet och partikeln stå närmare varandra, vilket ger ett informationsmässigt smidigt resultat. Konstruktionen gör det därmed möjligt för det innehållsmässigt tunga subjektet att placeras efter verbkedjan på objektets plats.

Som nämndes i avsnitt 3.2 inkluderar kategorin *insatt formellt subjekt* även konstruktionen *utbrytning*. Denna fyller också textgrammatiska funktioner som främst handlar om att lägga fokus och emfas på olika led i en sats (Ekerot 2011:193). I målspråksmening (56) nedan ligger emfasen exempelvis på subjektet *bara britterna*:

(55) KT: In fact, **only the British** could defend their own supply lines in the event of a crisis, and could by the same token prevent food from reaching others. (Snyder 2015:3)

(56) MT: Det var i själva verket **bara britterna** som kunde försvara sina egna försörjningslinjer om en kris uppstod, och enligt samma resonemang kunde de hindra andra från att komma över livsmedel. (Snyder 2016:27)

Precis som i målspråksmening (56) ovan innebär alla utbrytningsexemplen i korpusen att ett formellt subjekt och ett finit verb läggs till i målspråksmeningen. Denna lösning liknar därför vissa *typ 2*-lösningar (exempelvis *adderat huvudverb* och *adderat huvudsats*) som också handlar om att ett finit verb läggs till i målspråksmeningen. Men att lösningarna används för olika ändamål blir tydligt genom att de målspråkliga *typ 3*-strukturerna tenderar att följa samma mönster som källspråksmeningen. I exempel (55) och (56) ovan är varken källspråksmeningen eller

målspråksmeningen speciellt vänstertunga, och *utbrytningen* i mening (56) verkar därmed inte ha tillämpats i syfte att minska vänstertyngd och skapa fler huvudsatser och bisatser, vilket ofta verkar vara fallet vid *typ 2*-lösningarna. Det finns dock även *typ 3*-exempel där källspråksmeningen är relativt vänstertung, men till skillnad från *typ 2*-lösningarna verkar *typ 3*-lösningarna efterfölja samma mönster även i målspråksmeningen, som i följande exempel:

(57) KT: Although System 2 believes itself to be where the action is, the automatic System 1 is the hero of the book. (Kahneman 2011:21)

(58) MT: Även om System 2 självt tror att det befinner sig i handlingens centrum är det System 1 som är bokens hjälte. (Kahneman 2014:31)

Vänstertyngden i källspråksmening (57) ovan har bevarats i målspråksmening (58), vilket visar att denna *typ 3*-lösning inte tillämpats för att minska vänstertyngden. Trots att *typ 3*-lösningen *insatt formellt subjekt* och vissa *typ 2*-lösningar formellt sett liknar varandra så verkar de därmed inte vara utbytbara utan fyller olika syften och funktioner.

Sammanfattningsvis kan skillnaderna mellan ”typkategorierna” beskrivas som att målspråksmeningarna inom *typ 1* har bearbetats minst eftersom de syntaktiskt sett ligger närmast motsvarande källspråksmeningar, medan målspråksmeningarna inom *typ 2* syntaktiskt sett har bearbetats mest och ligger därför längst ifrån motsvarande källspråksmeningar. *Typ 3* skiljer sig från de båda första typerna genom att de transformationerna som applicerats på de målspråkliga kärnsatserna främst fyller textgrammatiska funktioner.

5.4 Avslutande analys: Ordföljdsbyte kontra övriga lösningar

Analysen i 5.3 ovan visar hur *typ 1*-, *typ 2*- och *typ 3*-lösningarna både liknar och skiljer sig från varandra. Men för att även ge en helhetsbild av hur ofta *typ 1*-, *typ 2*- och *typ 3*-lösningarna förekommer i undersökningsmaterialet visar tabell 8 nedan antalet *typ 1*-, *typ 2*- och *typ 3*-lösningar jämfört med det sammanlagda antalet *ordföljdsbyten*:

Tabell 8. Antal ordföljdsbyten och typ 1-, typ 2- och typ 3-lösningar

Antal ordföljdsbyten (procent)	Antal typ 1-lösningar (procent)	Antal typ 2-lösningar (procent)	Antal typ 3-lösningar (procent)
163 (75,5 %)	14 (6,5 %)	33 (15,3 %)	6 (2,7 %)

Det mest intressanta resultatet i tabell 8 är att av de 24,5 procent som inte är *ordföljdsbyten* utgörs hela 15,3 procent – mer än hälften – av *typ 2-lösningarna*, som därmed är vanligast bland de övriga kategorierna. För att se om användningen av *typ 2-lösningarna* är lika vanlig både i det skönlitterära materialet och i sakprosamaterialet har resultatet även räknats ut separat i tabell 9 nedan:

Tabell 9. Antal typ 1-, 2-, och 3-lösningar inom det skönlitterära materialet och sakprosamaterialet

	Skönlitteratur (procent)	Sakprosa (procent)
<i>Typ 1</i>	6 (11%)	8 (15 %)
<i>Typ 2</i>	9 (17 %)	24 (45 %)
<i>Typ 3</i>	2 (4%)	4 (8 %)
Totalt	17	36

Tabell 9 visar en större skillnad mellan de båda textgenrerna, nämligen att hela 45 procent av de övriga lösningarna är *typ 2-lösningar* som kommer från sakprosamaterialet, medan endast 17 procent kommer från det skönlitterära materialet. Detta resultat kan, likt genreanalysen i avsnitt 5.1, bero på att sakprosamaterialet generellt sett innehåller fler inbäddningar och satsförkortningar än det skönlitterära materialet, vilket skapar ett större behov av *typ 2-lösningarna* som anpassar målstrukturen till V2 genom nya huvudsatser och bisatser. Trots att *typ 2-lösningarna* resulterar i målspråksstrukturer som ligger längre ifrån källspråksstrukturen jämfört med andra lösningar kan man beskriva det som att lösningarna prioriterar funktionell ekvivalens före formell likhet eftersom svenskan är ett språk som ”påtagligt favoriserar de fullständiga satserna” (Ingo 2007:176).

Att *typ 2* är vanligare i sakprosamaterialet och innehåller ett större antal och fler olika typer av lösningar (adderad huvudsats, adderat huvudverb, höjning, sänkning, samordning) indikerar att textgenren motiverar översättare att använda syntaktiskt mer komplexa lösningar som anpassar

innehållet i källspråksmeningarna till den svenska V2-restriktionen. För framtida forskning skulle man därför kunna tänka sig att ett större undersökningsmaterial kan ge upphov till ännu fler typer av lösningar som inte uppkommit i den här undersökningen. Eftersom de övriga lösningarna utgör en relativt liten del av detta undersökningsmaterial skulle resultatet av en större textkorpus och fler genrer möjligen även kunna bli mer generaliserande och tendenserna i de mindre kategorierna bli tydligare.

6 Slutord

Syftet med denna undersökning var att kartlägga vilka översättningslösningar som används för att anpassa engelska meningar med flera led före huvudsatsens finita verb till en svensk V2-struktur. Syftet var även att se om det finns några skillnader mellan de lösningarna som används vid skönlitterär översättning jämfört med sakprosaöversättning. Efter att 200 källspråksmeningar och 200 målspråksmeningar jämförts och analyserats visade sig lösningen *ordföljdsbyte* vara absolut vanligast, både i sakprosamaterialet och i det skönlitterära materialet. Analysen av dessa *ordföljdsbyten* visade även att det finns en stark tendens att källspråksmeningens tematik bevaras likadan i målspråksmeningarna.

Utöver *ordföljdsbyte* har undersökningen resulterat i ytterligare nio mindre frekventa lösningar. Baserat på likheter och skillnader mellan dessa mindre lösningar delades de in i tre ytterligare övergripande kategorier baserat på om de förändrar eller bevarar källspråksmeningens satsgrader: *typ 1*-lösningarna bevarar satsgraderna vilket skapar ett syntaktiskt källtextnära resultat, *typ 2*-lösningarna förändrar satsgraderna vilket skapar strukturer som ligger längre ifrån källspråksstrukturerna och *typ 3*-lösningarna antingen förändrar eller bevarar satsgraderna och handlar främst om att fylla textgrammatiska funktioner. Analysen av de övriga lösningarna visade även att *typ 2*-lösningarna var vanligare i sakprosamaterialet än i det skönlitterära materialet, vilket skulle kunna bero på att sakprosamaterialet innehåller fler inbäddningar som får ändrade satsgrader vid översättningen, i jämförelse med det skönlitterära materialet.

Slutsatsen för undersökningen är att V2-regeln inte nödvändigtvis är problematisk vid översättning, utan en källspråksmening med flera led före det finita verbet kan relativt okomplicerat anpassas genom ett *ordföljdsbyte*. Men anpassningen till V2 kan ibland kräva flera olika och större syntaktiska förändringar där de mer ovanliga lösningarna tillämpas. I den här

studien gav sakprosamaterialet upphov till fler ovanliga översättningslösningar än i det skönlitterära materialet. Fler översättningsvetenskapliga undersökningar av V2 i sakprosaverk skulle därför kunna vara intressanta eftersom det kan resultera i fler typer av lösningar än de som uppkommit i den här undersökningen.

Litteratur

Primärlitteratur

- Beard, Mary. (2015). *SPQR: A History of Ancient Rome*. London: Profile Books.
- Beard, Mary. (2016). *SPQR: Historien om det antika Rom* (övers. Marina Weilguni). Stockholm: Norstedts.
- Doerr, Anthony. (2015a). *All the Light We Cannot See*. London: Fourth Estate.
- Doerr, Anthony. (2015b). *Ljuset vi inte ser* (övers. Thomas Andersson). Stockholm: Bookmark.
- Flynn, Gillian. (2006). *Sharp Objects*. New York: Crown Publishers.
- Flynn, Gillian. (2014). *Vassa föremål* (övers. Rebecca Alsberg). Stockholm: Modernista.
- Kahneman, Daniel. (2011). *Thinking, Fast and Slow*. New York: Farrar, Strauss and Giroux.
- Kahneman, Daniel. (2014). *Tänka, snabbt och långsamt* (övers. Pär Svensson). Stockholm: Volante.
- Shannon, Samantha. (2013a). *The Bone Season*. London: Bloomsbury.
- Shannon, Samantha. (2013b). *Drömgångare* (övers. Lena Jonsson & Emma Jonsson Sandström). Stockholm: Modernista.
- Snyder, Timothy. (2015). *Black Earth: The Holocaust as History and Warning*. New York: Tim Duggan Books.
- Snyder, Timothy. (2016). *Den svarta jorden: Förintelsen som historia och varning*. (övers. Margareta Eklöf). Stockholm: Bonnier.
- Stedman, M.L. (2012). *The Light Between Oceans*. London: Transworld Publishers.
- Stedman, M.L. (2014). *Fyren mellan haven* (övers. Katarina Falk). Stockholm. Massolit.
- Wilkinson, Richard & Pickett, Kate. (2010a). *The Spirit Level*. New York. Bloomsbury Press.
- Wilkinson, Richard & Pickett, Kate. (2010b). *Jämlikhetsanden* (övers. Lars Ohlsson). Stockholm: Karneval förlag.

Sekundärlitteratur

- Biber, Douglas. (1999). *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Harlow: Longman.
- Bohnacker, Ute & Rosén, Christina. (2008). The Clause-Initial Position in L2 German Declaratives: Transfer of Information Structure. I *Studies in Second Language Acquisition*, 30(4), ss. 511-538.
- Ekerot, Lars-Johan. (2011). *Ordföljd, tempus bestämdhet*. 2 uppl. Falkenberg: Gleerups.

- Hellspong, Lennart & Ledin, Per. (1997). *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Holm, Gösta. (1967). *Epoker och prosastilar*. Lund: Studentlitteratur.
- Håkansson, Gisela. (2001). Tense morphology and verb-second in Swedish L1 children, L2 children and children with SLI. I *Bilingualism: language and cognition*, 4(01), ss. 85-99. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Ingo, Rune. (2007). *Konsten att översätta*. Malmö: Studentlitteratur.
- Jarrick, Arne & Josephson, Olle. (1996). *Från tanke till text*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Josefsson, Gunlög. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.
- Platzack, Christer. (2011). *Den fantastiska grammatiken: en minimalistisk beskrivning av svenskan*. 1. uppl. Stockholm: Norstedt.
- Teleman, Ulf, Staffan Hellberg & Erik Andersson. (1999): *Svenska Akademiens grammatik 1-4*. Stockholm: Norstedts.
- Vannestål, Maria Estling. (2007). *A University Grammar – With a Swedish Perspective*. Lund: Studentlitteratur.
- Westman, Margaret. (1974). *Bruksprosa: En funktionell stilanalys med en kvantitativ metod*. Humanistiska fakultetens språkvetenskapliga sektion vid Stockholms universitet. Stockholm: Stockholms universitet.
- Williams, Jenny & Chesterman, Andrew Chesterman. (2011). *The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Elektroniska källor

Adlibris. (2017). <https://www.adlibris.com/dn/charts.aspx> [15.05.17]

Bokus.com. (2017). <http://www.bokus.com/topplistor/skonlitteratur> [15.05.17]

Bilaga 1: Korpus över skönlitterärt material

Material 1	Källspråksmening	Målspråksmening	Översättningslösning
Doerr (2015)			
1.	(s. 3) At dusk <i>they pour</i> from the sky.	(s. 11) I skymningen <i>regnar de</i> från himlen.	1. Ordföljdsbyte
2.	(s. 3) On the rooftops of beachfront hotels to the east, and in the gardens behind them, a half-dozen American artillery units drop incendiary rounds into the mouths of mortars	(s. 11) I öster, på strandhotellens hustak och i trädgårdarna bakom, matar ett halvduzin amerikanska artilleriförband brandgranaterna genom eldrörens mynningar	1. Ordföljdsbyte
3.	(s. 4) Soon enough, the navigators can discern the low moonlit lumps of island ranged along the horizon	(s. 12) Snart nog urskiljer navigatörerna de låglänta, månbelysta klungorna av öar som sträcker sig längs horisonten	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 4) Deliberately, almost lazily, the bombers shed altitude	(s. 12) Försiktigt, nästan makligt, går bombarna ned på lägre höjd	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 4) On an outermost island, panicked sheep run zigzagging between rocks	(s. 12) På en av de yttersta öarna springer vettskrämda får i sicksack mellan klipporna.	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 4) Inside each airplane, a bombardier peers	(s. 12) Inuti varje flygplan kikar en	1. Ordföljdsbyte

	through an aiming window and counts to twenty	<i>bombfällare</i> genom siktet och räknar till tjugo.	
7.	(s. 4) To the bombardier , <i>the walled city on its granite headland, drawing ever closer, looks like an unholy tooth, something black and dangerous, a final abscess to be lanced away</i>	(s. 12) För bombfällarna <u>ser</u> <i>den muromgärdade staden på granitudden, som kommer allt närmare, ut som en ond tand, något svart och farligt, en sista böld att sticka hål på.</i>	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 5) In a corner of city, inside a tall, narrow house at Number 4 rue Vauborel, on the sixth and highest floor, a sightless sixteen-year-old named Marie-Laure LeBlanc <u>kneels</u> over a low table covered entirely with a model	(s. 13) I ett hörn av staden, inuti ett högt, smalt hus på rue Vauborel 4, på sjätte våningen, högst upp, <u>ställer sig</u> en blind sextonåring vid namn MarieLaure LeBlanc <u>på knä</u> framför ett lågt bord som helt och hållet täcks av en modell.	4. Adderat huvudverb
9.	(s. 5) All evening <i>she has</i> been marching her dingers around the model, waiting for her great-uncle Etienne, who owns this house, who went out the previous night while she slept, and who has not returned.	(s. 14) Hela kvällen <u>har</u> <i>hon</i> låtit fingrarna promenera i modellen i väntan på sin gammelfarbror Étienne, ägaren till huset, som natten innan gick ut medan hon sov och inte har kommit tillbaka.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 5) And now <i>it is</i> night again, another revolution of the clock, and the whole	(s. 14) Och nu <u>är</u> <i>det</i> natt igen, ännu ett klockvarv, och hela kvarteret är tyst och hon kan inte sova.	1. Ordföljdsbyte

	block is quiet, and she cannot sleep.		
11.	(s. 6) When she opens the bedroom window, the noise of the airplanes becomes louder.	(s. 14) När hon öppnar sovrumsfönstret blir bullret från flygplanen högre.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 6) Otherwise, the night is dreadfully silent; no engines, no voices, no clatter.	(s. 14) För övrigt är natten förfärande tyst: inga maskiner, inga röster, inget slammer.	1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 7) Five streets to the north, a white-haired eighteen-year-old German private named Werner Pfenning wakes to a faint staccato hum.	(s. 15) Fem gator norrut vaknar en vitblond artonårig tysk mening vid namn Werner Pfenning till ett svagt, hackigt brus.	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 7) Not so long ago, the Hotel of Bees was a cheerful address, with bright blue shutters on its façade and oysters on ice in its café and Breton waiters in bow ties polishing glasses behind its bar.	(s. 15) För inte så länge sedan var Binas hotell en livad adress, med klarblåa fönsterluckor på fasaden och ostron på is i kaféet och bretagnska kypare i fluga som polerade glas bakom bardisken.	1. Ordföljdsbyte
15.	(s. 7) Before that, before it was ever a hotel at all, five full centuries ago, it was the home of a wealthy privateer who gave up raiding ships to study bees in the pastures	(s. 15-16) Innan dess, långt innan det blev hotell, för fem långa sekel sedan, var det ett hem ägt av en förmögen kaparkapten som slutade plundra fartyg och började studera bina på ängarna utanför Saint-Malo, där	1. Ordföljdsbyte

	outside Saint-Malo, scribbling in notebooks and eating honey straight from combs.	han klottrade i anteckningsböckerna och åt honung direkt från vaxkakorna.	
16.	(s. 7-8) The crests above the door lintels <i>still have</i> bumblebees carved into the oak; the ivy-covered fountain in the courtyard is shaped like a hive.	(s. 16) Dörröverstyckenas ekträ smyckas <i>alltjämt</i> av utskurna humlor; den murgrönetäckta springbrunnen på gårdsplanen har formen av en bikupa.	1. Ordföljdsbyte
17.	(s. 8) Over the past four weeks, <i>the hotel has</i> become something else: a fortress.	(s. 16) Under de senaste fyra veckorna <i>har hotellet</i> blivit något annat: en fästning.	1. Ordföljdsbyte
18.	(s. 8) Her Majesty, <i>the Austrians call</i> their cannon, and for the past week these men have tended to it the way worker bees might tend to a queen.	(s. 16) Hennes majestät, <i>kallar österrikarna</i> sin kanon, och under den gångna veckan har dessa mannar skött om den på samma sätt som arbetsbin kan tänkas sköta en drottning.	1. Ordföljdsbyte
19.	(s. 8) Or maybe <i>it is</i> more than one.	(s. 17) Eller kanske <i>är det</i> fler än en.	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 8) Maybe <i>they are</i> all singing.	(s. 17) Kanske <i>sjunger de</i> allihop.	1. Ordföljdsbyte
21.	(s. 10) Up and down the lanes, <i>the last unevacuated townspeople wake,</i> groan, sigh.	(s. 18) Gränd upp och gränd ner <i>vaknar de sista stadsmänniskorna,</i> suckande och stönande.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 10) In the east, <i>the Soviets have</i>	(s. 18) I öst <i>har de sovjetiska soldaterna</i>	1. Ordföljdsbyte

	retaken Minsk; the Polish Home Army is revolting in Warsaw; a few newspapers have become bold enough to suggest that the tide has turned.	återerövrat Minsk; polska hemarmén gör uppror i Warszawa; några få tidningar har dristat sig till att antyda att vinden har vänt.	
23.	(s. 10) Here, people whisper, the Germans have renovated two kilometers of subterranean corridors under the medieval walls; they have built new defenses, new conduits, new escape routes, underground complexes of bewildering intricacy.	(s. 18) Här, viskar man, har tyskarna rustat upp två kilometer underjordiska gångar under de medeltida murarna. De har byggt nya värn, nya rörledningarr, nya flyktvägar, undermarksanläggningar av häpnadsväckande komplexitet.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 10) Beneath the peninsular fort of La Cité, across the river from the old city, there are rooms of bandages, room of ammunition, even an underground hospital, or so it is believed.	(s. 18) Under La Cité, den befästa halvön på andra sidan floden från gamla staden sett, finns det rum med förbandsartiklar, rum med ammunition, till och med ett underjordiskt sjukhus, det är åtminstone vad man tror.	1. Ordföljdsbyte
25.	(s. 10) Here, they whisper, are a	(s. 19) Här, viskas de, är tusen tyskar beredda att dö.	1. Ordföljdsbyte

	thousand Germans ready to die.		
Material 2			
Gillian (2006)			
1.	(s. 3) In my gunny-covered cubicle I sat staring at the computer screen.	(s. 7) Jag satt i mitt jutevävsklädda bås och glodde på datorskärmen.	1. Ordföljdsbyte
2.	(s. 3) Sometimes that's what happens.	(s. 7) Ibland är det sådant som händer.	1. Ordföljdsbyte
3.	(s. 4) Then all was fast floating, her kids way behind, as she shot back to junior high, when the boys still cared and she was the prettiest, a glossy-lipped thirteen-year-old who mouthed cinnamon sticks before she kissed.	(s. 7) Snart svävade allt i väg och barnen försvann långt bort, medan hon susade tillbaka till high school, då killarna fortfarande var intresserade och hon var den sötaste, en trettonåring med glansiga läppar som tuggade på kanelstänger innan hon kysstes.	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 5) But for the Daily Post, fourth-largest paper in Chicago, relegated to the suburbs, there's room to sprawl.	(s. 8) Men för Daily Post, fjärde största dagstidningen i Chicago, numera förvisad till utkanten, finns det plats att bre ut sig.	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 5) Then he took his family and left.	(s. 8) Sedan tog han med sig familj och försvann.	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 7) Now its biggest business is hog butchering.	(s. 9) Nu är grisslakt största industrin.	1. Ordföljdsbyte
7.	(s. 8) Last year another paper, not us, sent a writer to	(s. 11) Förra året var det en annan tidning, inte vi, som skickade en reporter	7. Insatt formellt subjekt

	his hometown somewhere in Texas after a group of teens drowned in the spring floods.	till hans hemstad i Texas någonstans när en grupp tonåringar hade drunknat i vårfloden.	
8.	(s. 9) I <i>still</i> <u>didn't</u> want to go.	(s. 11) Jag <u>ville</u> <i>i alla fall</i> inte åka.	1. Ordföljdsbyte
9.	(S. 9) In my two years on the job <i>I'd</i> consistently fallen short of expectations.	(s. 11) Under mina två år på jobbet <u>hade</u> <i>jag</i> ständigt svikit förväntningarna.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 9) Now <i>I</i> <u>could</u> feel him across the desk, urging me to give him a little faith	(s. 11) Nu <u>kunde</u> <i>jag</i> känna, tvärs över skrivbordet, hur han vädjade till mig att visa honom lite tilltro.	1. Ordföljdsbyte
11.	(s. 10) Into a duffel bag, <i>I</i> <u>tucked</u> away enough clothes to last me five days, my own reassurance <i>I'd</i> be out of Wind Gap before week's end	(s. 11) I en sportbag <u>stoppade</u> <i>jag</i> ner ombyte för fem dagar, min gen garanti för att jag skulle ha lämnat Wind Gap innan veckan var till ända.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 10) As I took a final glance around my place, <i>it</i> <u>revealed</u> itself to me in a rush	(s. 11-12) När jag kastade en sista blick runt om i lägenheten <u>blottade</u> <i>den</i> sig för mig med väldigt kraft.	1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 10) Over the years <i>it's</i> become a pleasant mystery	(s. 12) Med åren <u>har</u> <i>det</i> blivit ett lustigt litet mysterium.	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 11) Then <i>I</i> <u>drank</u> warm bourbon and cursed the ice machine	(s. 12) Sedan <u>drack</u> <i>jag</i> ljummen bourbon och förbannade ismaskinen.	1. Ordföljdsbyte

15.	(s. 11) But once I got in town, I <u>was</u> staying at my mother's	(s. 12) Men så snart jag kom till stan <u>skulle jag</u> bo hos min mor.	1. Ordföljdsbyte
16.	(s. 11) That he <u>decided</u> for me	(s. 12) Det <u>hade</u> han <u>bestämt</u> åt mig.	3. Adderat hjälpverb
17.	(s. 11) I <u>already</u> <u>knew</u> the reaction I'd get when I showed up at her door	(s. 12) Jag <u>visste</u> <u>precis</u> vilken reaktion jag skulle få när jag knackade på.	1. Ordföljdsbyte
18.	(s. 11) Instead I <u>drank</u> more bourbon, then popped some aspirin, turned off the light	(s. 13) I <u>stället</u> <u>drack jag</u> mer bourbon, svalde några värktabletter, släckte lampan.	1. Ordföljdsbyte
19.	(s. 11) Lulled by the wet purr of the air conditioner and the electric plinking of some video game next door, I <u>fell</u> asleep	(s. 13) Vyssjad av luftkonditioneringens blöta spinnande och det elektroniska plinket från ett datorspel i rummet bredvid <u>somnade jag</u>.	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 12) In the morning I <u>inhaled</u> an old jelly doughnut and headed south, the temperature shooting up, the lush forest imposing on both sides	(s. 13) Nästa morgon <u>slukade jag</u> en torr syltmunk och drog iväg, medan temperaturen stack uppåt och den lummiga skogen trängde sig på från båda sidor.	1. Ordföljdsbyte
21.	(s. 12) But after twenty minutes of driving, I <u>knew</u> it was coming: First a gas station popped up	(s. 13) Men när jag hade kört i tjugo minuter <u>visste jag</u> att det var i faggorna: Först var det en bensinmack som dök upp.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 12) Near an old pickup, a diaper toddler <u>threw</u> fistfuls	(s. 13) Bakom en gammal pickup <u>tultade</u> ett blöjbarn omkring och <u>kastade</u> grus	4. Adderat huvudverb

	of gravel in the air as his mother filled up the tank	åt alla håll medan modern tankade.	
23.	(s. 12) Soon after , <i>the forest <u>began</u> to thin</i>	(s. 13) Kort därefter <u>började</u> <i>skogen</i> glesna.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 12-13) For no good reason , <i>I <u>held</u> my breath as I passed the sign welcoming me to Wind Gap, the way kids do when they drive by cemeteries.</i>	(s. 13) Utan någon vettig anledning <u>höll</u> <i>jag</i> andan när jag körde förbi skylten som hälsade mig välkommen till Wind Gap, så där som ungar gör när de kommer förbi kyrkogårdar.	1. Ordföljdsbyte
25.	(s. 13) On Main Street you will find a beauty parlor and a hardware store, a five-and-dime called Five-and-Dime, and a library twelve shelves deep.	(s. 14) På Main Street finns en skönhetsalong och en järnaffär, ett lågprislager som heter Five-and-Dime, troligen för att allt kostar antingen fem eller tio cent, och ett bibliotek med tolv rader bokhyllor.	8. Strykning
Material 3			
The Bone Season			
1.	(s. 1) Not many, I suppose.	(s. 13) Kanske inte så många, men fler än vad vi är nu.	8. Strykning
2.	(s. 1) In many ways , <i>we <u>are</u> like everyone else.</i>	(s. 13) ...och på många sätt <u>är</u> <i>vi</i> som alla andra.	1. Ordföljdsbyte
3.	(s. 2) My father , <i>as usual</i> , <u>was</u> wrong.	(s. 13) Han <u>hade</u> fel, <i>som vanligt.</i>	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 2) From the age of sixteen <i>I <u>had</u> worked in the</i>	(s. 14) Från sexton års ålder <u>hade</u> <i>jag</i> arbetat i Scion Londons undre	1. Ordföljdsbyte

	criminal underworld of Scion London – SciLo, as we called it on the streets.	värld, SciLo var namnet vi använde på gatorna.	
5.	(s. 2) Pushed to the edge of society , <i>we were forced into crime to prosper.</i>	(s. 14) Eftersom vi tvingades ut ur samhällets utkanter <u>blev</u> <i>vi kriminella för att klara oss.</i>	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 2) And so we became more hated.	(s. 14) det gjorde oss ännu mer avskydda.	1. Ordföljdsbyte
7.	(s. 2) After a tough week at the black market <i>I'd planned to spend the weekend with my father.</i>	(s. 14) Efter en hård vecka på svarta marknaden <u>hade jag</u> tänkt tillbringa helgen hos pappa.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 2) And although my father and I had never been close , <i>I still felt</i> I should keep in touch.	(s. 14) Och även om pappa och jag aldrig stått varandra särskilt nära <u>tyckte jag ändå</u> att jag borde hålla kontakten med honom.	1. Ordföljdsbyte
9.	(s. 2) Maybe I should have told him the truth.	(s. 14) Kanske borde jag ha berättat sanning för honom.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 2) Maybe it would have killed him	(s. 14) Kanske hade det blivit hans död.	1. Ordföljdsbyte
11.	(s. 2) Either way, I didn't regret joining the syndicate.	(s. 14) Hur som helst ångrade jag inte att jag gick med i syndikatet.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 3) At first it had just been people in the room – people I could see and hear and touch – but soon	(s. 15) Först hade det bara varit folk i samma rum, människor jag kunde se, höra och röra vid, men snart gick det upp för	1. Ordföljdsbyte

	he realized I could go further than that.	honom att jag kunde sträcka mig längre än så.	
13.	(s. 3) So long as I had life support, I could pick up on the æther within a mile radius od Seven Dials.	(s. 15) Om jag bara var kopplad till respiratorn kunde jag känna av etern inom en radie av upp till drygt halvannan kilometern från Seven Dials.	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 3) So if he needed someone to dish the dirt on what was happening in I-4, you could bet your broods Jaxon would call yours truly.	(s. 15) Så om Jaxon behövde någon som kunde skvallra om vad som pågick i I-4, kan ni ge er fan på att han kallade in undertecknad.	1. Ordföljdsbyte
15.	(s. 4) From the layering of defence mechanisms I would have said its owner was several thousand years old, but that couldn't be it.	(s. 16) Så som försvarsmekanismerna var lagrade fick jag för mig att innehavaren borde vara flera tusen år gammal, men så kunde det ju inte vara.	1. Ordföljdsbyte
16.	(s. 5) Then the æther trembled around me and, in a heartbeat, he was gone.	(s. 17) Då började etern dallra runt omkring mig och på ett ögonblick var han borta.	3. Adderat hjälpverb
17.	(s. 6) Dani never lost track.	(s. 18) Dani tappade aldrig räkningen.	1. Ordföljdsbyte
18.	(s. 6) A few days before I'd been sent to the auction house to reclaim a spirit that rightfully belonged to Jax:	(s. 18) Ett par dagar tidigare hade jag blivit skickad till auktionshuset för att få tillbaka en ande som Jax rätteligen var ägare till:	1. Ordföljdsbyte

19.	(s. 7) With a sniff , <i>Dani handed</i> me my beaten leather boots.	(s. 19) <i>Dani räckte</i> mig mina slitna läderkängor med en fnysning .	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 7) We only said <i>episode</i> when one of us had a near-fatal encounter, which in Eliza's case was an unsolicited possession.	(s. 19) <i>Enda gången vi så</i> så <i>var</i> när någon av oss hade varit nära döden. I Elizas fall betydde det olagligt besittningstagande.	6. Sänkning + 4. Adderat huvudverb
21.	(s. 8) When she was done , <i>I'd</i> run down to the Garden and flog it to unwary art collectors.	(s. 20) När hon var klar <i>stack jag</i> ner till Garden och krängde tavlan till godtrogna konstamlare.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 8) Sometimes we'd go months without a picture.	(s. 20) ...ibland kunde det gå månader utan att vi fick någon tavla.	7. Insatt formellt subjekt + 6. Sänkning
23.	(s. 8) According to Scion's unique urban division system , <i>it lay</i> in I Cohort, Section 4, or I-4.	(s. 20) Enligt Scions distriktsindelning <i>låg den</i> i Kohort I, Sektor 4, eller I-4.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 8) Together <i>they formed</i> the Unnatural Assembly, which claimed to govern the syndicate, but they all did as they pleased in their own sections.	(s. 20) Tillsammans bildade <i>bossarna De</i> onaturligas församling, som påstod sig styra syndikatet. Men i sina egna sektorer gjorde de som de behagade.	1. Ordföljdsbyte
25.	(s. 8) In the three years I'd worked for Jaxon <i>there had</i> only been one emergency, when the	(s. 20-21) Under de tre år jag hade jobbat med Jaxon <i>hade det</i> bara varit ett nödfall. NVD, Nattvigilantdivisionen	1. Ordföljdsbyte

	Night Vigilance Division had raided Dials for any hint of clairvoyance.	hade gjort en räd mot Dials för att söka efter tecken på klärvojans.	
Material 4 Stedman (2012)			
1.	(s. 13) On the day of the miracle, <i>Isabel</i> <u>was</u> kneeling at the cliff's edge, tending the small, newly made driftwood cross.	(s. 9) Dagen för miraklet <u>satt Isabel</u> på knä vid kanten av klippan vid det lilla, nyttillverkade korset av drivved.	1. Ordföljdsbyte
2.	(s. 13) For just a moment, <i>her mind</i> <u>tricked</u> her into hearing an infant's cry.	(s. 9) För ett kort ögonblick <u>spelade hennes hjärna</u> henne ett spratt och hon tyckte sig höra ljudet av barnskrik.	1. Ordföljdsbyte
3.	(s. 13) Here, <i>the Indian Ocean</i> <u>washed</u> into the Great Southern Ocean and together they stretched like an edgeless carpet below the cliffs.	(s. 9) Här förenades <i>Indiska Oceanen</i> med Södra ishavet och tillsammans beredde de ut sig som en gränslös matta nedanför klipporna.	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 13-14) On days like this <i>it</i> <u>seemed</u> so solid she had the impression she could walk to Madagascar in a journey of blue upon blue.	(s. 9) Dagar som den här <u>såg den</u> så solid ut att hon fick en känsla av att hon skulle kunna gå på den ända till Madagaskar på en hisnande blå vandring.	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 14) As if to make amends, <i>the island – Janus Rock</i> – <u>offered</u> a lighthouse, its beam providing a	(s. 10) Som för att gottgöra det <u>hade ön</u> – <i>Janus Rock</i> – en fyr, och ljuset från den utgjorde en svepning av trygghet med	1. Ordföljdsbyte

	mantle of safety for thirty miles.	en räckvidd på nära nog fem mil.	
6.	(s. 14) Each night <i>the air sang</i> with the steady hum of the lantern as it turned, turned, turned; even-handed, not blaming the rocks, not fearing the waves: there for salvation if wanted.	(s. 10) Varje natt <u>genljöd</u> <i>luften</i> av det enträgna surret från linsen som roterade, roterade, roterade; rättvis, utan att klandra klipporna och utan att rädas vågorna fanns den där till frälsning om då behövdes.	1. Ordföljdsbyte
7.	(s. 16) In such a ship <i>the light itself had</i> later been brought from England, proudly bearing the name Chance Brothers, a guarantee of the most advanced technology of its day – capable of assembly anywhere, no matter how inhospitable or hard to reach.	(s. 11) På just ett sådant skepp <u>hade</u> <i>fyrlinsen</i> senare skeppats över från England, med det stolta namnet Chance Brothers, en garanti för den tidens mest avancerade teknik – möjlig att montera på vilken plats som helst, hur ogästvänlig eller svårtillgänglig den än var.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 16) In the kitchen, <i>Isabel sat</i> at the old table, the baby in her arm wrapped in a downy yellow blanket.	(s. 12) I köket <u>satt</u> <i>Isabel</i> vid det gamla bordet, och i hennes famn låg det lilla barnet insvept i en luddig gul filt.	1. Ordföljdsbyte
9.	(s. 18) After all, <i>it can't</i> make much difference.'	(s. 13) <i>Det kan</i> trots allt inte göra någon större skillnad.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 18) 'Then <i>the baby's</i> probably got a mother waiting for it somewhere on	(s. 13) I så fall <u>har</u> <i>barnet</i> förmodligen en mamma som väntar någonstans på fastlandet och som sliter sitt hår nu.	1. Ordföljdsbyte

	shore, tearing her hair out.		
11.	(s. 19) We just don't know.'	(s. 13) Men vi vet ingenting.	8. Strykning
12.	(s. 19) Perhaps <i>she needed</i> a bit of time with the baby.	(s. 14) Kanske <i>behövde hon</i> lite tid med ett spädbarn.	1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 19) Perhaps <i>he owed</i> her that.	(s. 14) Kanske <i>var han</i> skyldig henne det.	4. Adderat huvudverb
14.	(s. 19) <u>Though the music was tuneful,</u> <i>it</i> failed to comfort him as he climbed the stairs of the light, fending off a strange uneasiness at the concession he had made.	(s. 14) <u>Men den melodiska sången</u> lyckades inte lugna honom när han gick uppför trappan till kyrkupolen och försökte skaka av sig en besynnerlig olustig känsla över den eftergift han nyss gjort.	6. Sänkning + 10. Ordklassbyte
15.	(s. 22) On the Lights, <i>Tom Sherbourne</i> <u>has</u> plenty of time to think about the war.	(s. 16) På fyrarna <u>har</u> <i>Tom Sherbourne</i> gott om tid att tänka på kriget.	1. Ordföljdsbyte
16.	(s. 23) Thousands of miles away on the west coast, <i>Janus Rock</i> <u>was</u> the furthest place on the continent from Tom's childhood home in Sydney.	(s. 17) Där den låg tusentals kilometer ner längs västkusten, <u>var</u> <i>Janus Rock</i> den plats på kontinenten som låg längst bort från Toms barndomshem i Sydney.	1. Ordföljdsbyte
17.	(s. 24) Then, hours later, true and steady, the light, with its five-second flash, came into view – and its memory stayed with him	(s. 17) Och sedan, flera timmar senare, <u>fick han</u> syn på fyrljuset, som lugnt och pålitligt blinkade var femte sekund – hans hemlands sista utpost – och minnet stannade kvar	2. Adderat huvudsats + 6. Sänkning

	through the years of hell that followed, like a farewell kiss.	hos honom under de helvetesår som följde, som en avskedskyss.	
18.	(s. 24) When, in June 1920, he got news of an urgent vacancy going on Janus, it was as though the light there were calling to him.	(s. 17) När han, i juni 1920, fick höra talas om en akut vakans på Janus, var det som om fyren där kallade på honom.	1. Ordföljdsbyte
19.	(s. 24) Teetering on the edge of the continental shelf, Janus was not a popular posting.	(s. 17) Där den stod och balanserade på kanten av kontinentalsockeln var Janus ingen populär postering.	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 24) Though its Grade One hardship rating meant a slightly higher salary, the old hands said it wasn't worth the money, which was meagre all the same.	(s. 17) Även om dess rykte som den tuffast tänkbara placeringen innebar en något högre lön, menade de äldre fyrvaktarna att det inte var värt pengarna, som fortfarande ändå var snålt tilltagna.	1. Ordföljdsbyte
21.	(s. 25) Two days later, Tom walked up the gangplank of the boat, armed with a kitbag and not much else.	(s. 18) Två dagar senare gick Tom uppför landgången till båten, utrustad med en kappsäck och inte mycket mer.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 25) In third class, Tom shared a cabin with an elderly sailor.	(s. 18) I tredje klass delade Tom hytt med en äldre sjöman.	1. Ordföljdsbyte
23.	(s. 25) To escape the alcohol fumes, Tom took to walking	(s. 18) För att slippa alkoholångorna höll sig Tom på promenaddäck under dagarna.	1. Ordföljdsbyte

	the deck during the day.		
24.	(s. 25) Of an evening <i>there'd</i> usually be a card game below decks.	(s. 18) På kvällarna <u>spelades</u> <i>det</i> vanligtvis kort under däck.	1. Ordföljdsbyte
25.	(s. 26) Within moments of arriving on board, <i>they'd</i> deduced, almost by an animal sense, who was an officer, who was lower ranks; where they'd been.	(s. 19) Inom loppet av minuter ombord på den här båten <u>hade</u> <i>de</i> , med en närmast djurisk instinkt, pejlade in vem som var officer, vem som var av lägre rang, var de hade varit.	1. Ordföljdsbyte

Bilaga 2: Korpus över sakprosamaterial

Material 5 Snyder (2015)	Källspråksmening	Målspråksmening	Översättningslösning
1.	(s. 11) Although Hitler’s premise was that humans were simply animals , his own very human intuition <u>allowed</u> him to transform his zoological theory into a kind of political worldview.	(s. 26) Hitlers premiss var att människor rätt och slätt var djur , <i>men</i> hans egen högst mänskliga intuition <u>tillät</u> honom att omvandla sin zoologiska teori till ett slags politisk världsåskådning.	5. Höjning + 9. Samordning
2.	(s. 11) As he developed his thought in his Second Book, composed in 1928 , <i>he</i> <u>made</u> clear that securing a regular food supply was not simply a matter of physical sustenance, but also a requirement for a sense of control.	(s. 26) <i>Han</i> <u>utvecklade sin tanke i sin Zweites Buch, skriven 1928</u> . Att skaffa sig föda regelbundet var inte bara en fråga om fysisk överlevnad utan också ett krav för att man skulle tycka sig ha kontroll över läget, förklarade han.	5. Höjning
3.	(s. 11) In fact, only the British could defend their own supply lines in the event of a crisis, and could	(s. 27) Det <u>var</u> i själva verket bara briter som kunde försvara sina egna försörjningslinjer om en Kris uppstod, och enligt samma	7. Insatt formellt subjekt

	by the same token prevent food from reaching others.	resonemang kunde de hindra andra från att komma över livsmedel.	
4.	(s. 11) Thus the British blockaded their enemies during war – an obvious violation of their own ideology of free trade.	(s. 27) Följaktligen upprätthöll <i>de</i> en blockad mot sina fiender i krigstid – en uppenbar kränkning av frihandeln, deras egen ideologi.	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 12) Once it had gained the appropriate colonies, Germany could preserve its industrial excellence while shifting its dependence for food from the British-controlled sea lanes to its own imperial hinterland.	(s. 27) När Tyskland väl hade lagt under sig de rätta kolonierna skulle <i>det</i> kunna behålla sitt industriella övertag och samtidigt förskjuta sitt beroende av livsmedel från de brittiskkontrollerade handelsvägarna till sjöss till sitt eget imperiums borte områden.	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 12) If Germany controlled enough territory, Germans could have the kinds and the amounts of food that they desired, with no cost to German industry.	(s. 27) Om Tyskland härskade över tillräckligt mycket territorium skulle <i>tyskarna</i> få de livsmedel de ville ha och så mycket de ville ha, utan att den tyska industrin led skada.	1. Ordföljdsbyte

7.	(s. 12) Over the long term , <i>he expected</i> peace with Great Britain “on the basis of the division of the world.”	(s. 27) På lång sikt <u>förväntade</u> <i>han</i> sig fred med Storbritannien >>enligt uppdelningen av världen<<.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 12) For generations of German imperialists, and for Hitler himself , <i>the exemplary land empire</i> <u>was</u> the United States of America.	(s. 28) För generationer av tyska imperialister, och för Hitler själv , <u>var</u> Nordamerikas förenta stater <i>det förebildliga landimperiet</i> .	1. Ordföljdsbyte
9.	(s. 13) In American idiom, this notion that the standard of living was relative, based upon the perceived success of others , was called “keeping up with the Joneses.”	(s. 28) Grannarna <u>hade</u> en högre levnadsstandard och den ville man hinna ifatt: man skulle hålla jämna steg med >>familjen Jones<<, som man sade i USA.	4. Adderat huvudverb + 5. Höjning
10.	(s. 13) In his more strident moments , <i>Hitler urged</i> Germans to be more like ants and finches, thinking only of survival and reproduction.	(s. 28) I påstridigare stunder <u>uppmanade</u> <i>Hitler</i> tyskarna att leva mer som myror och finkar och enbart tänka på överlevnad och förökning.	1. Ordföljdsbyte

11.	(s. 13) Before the First World War, when Hitler was a young man, <i>German colonial rhetoric</i> <u>had</u> played on the double meaning of the word <i>Wirtschaft</i> : both a household and an economy.	(s. 28-29) Före första världskriget, då Hitler var ung, <u>hade</u> <i>den tyska kolonialretorike</i> lekt med dubbelmeningen i ordet <i>Wirtschaft</i> : hushåll och ekonomi.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 13) And since comfort was always relative, <i>the political justification for colonies</i> <u>was</u> inexhaustible.	(s. 29) Och eftersom komfort alltid var relativ <u>var</u> <i>de politiska motiven för kolonier</i> outtömliga.	1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 13) Even if inventions did improve agricultural productivity, <i>Germany</i> <u>could</u> not keep pace with America on the strength of this alone.	(s. 29) Även om uppfinningar höjde jordbrukets produktivitet <u>kunde</u> <i>Tyskland</i> inte hålla takten med Amerika enbart I kraft av dem.	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 13) Germany therefore <u>needed</u> as much land as the Americans and as much technology.	(s. 29) Därför <u>behövde</u> Tyskland lika mycket mark som amerikanerna och lika mycket teknologi.	1. Ordföljdsbyte
15.	(s. 13-14) If German prosperity would	(s. 29) Om det tyska välståndet alltid förblev relativt <u>var</u> <i>en</i>	1. Ordföljdsbyte

	always be relative , <i>then final success could</i> never be achieved.	<i>slutgiltig framgång</i> omöjlig att uppnå.	
16.	(s. 14) At the least , <i>the struggle would</i> continue as long as the United States existed, and that would be a long time.	(s. 29) <i>Kampen skulle i alla fall</i> fortgå så länge USA fanns till, och det skulle inte försvinna i första taget.	1. Ordföljdsbyte
17.	(s. 14) While Hitler was writing My Struggle , <i>he learned</i> of the word <i>Lebensraum</i> (living space) and turned it to his own purposes.	(s. 30) Medan Hitler skrev Mein Kampf <i>uppfann han</i> ordet <i>Lebensraum</i> , livsrum, och utnyttjade det för sina egen syften.	1. Ordföljdsbyte
18.	(s. 14) In his writings and speeches <i>it expressed</i> the whole range of meaning that he attached to the natural struggle, from an unceasing racial fight for physical survival all the way to an endless war for the subjective sense of having the highest standard of living in the world.	(s. 30) I hans skrifter och tal <i>uttryckte det</i> hela skalan av innebörd som han tillmätte den naturliga kampen, från ett aldrig upphörande raskrig om fysisk överlevnad hela vägen till ett aldrig upphörande krig för den subjektiva förnimmelsen av att ha världens högsta levnadsstandard.	1. Ordföljdsbyte

19.	(s. 14) In a social rather than biological context <i>it can</i> mean something else: household comfort, something close to “living room.”	(s. 30) I ett socialt snarare än biologiskt sammanhang <u>kan</u> <i>det</i> betyda något annat: trevnad i hemmet, något som ligger nära >>vardagsrum<<.	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 14) Thus <i>there was no</i> difference between an animal struggle for physical existence and the preference of families for nicer lives.	(s. 30) <i>Det fanns alltså</i> ingen skillnad mellan en djurisk kamp för fysisk existens och familjens preferens för ett behagligare liv.	1. Ordföljdsbyte
21.	(s. 15) By the time Germany had unified in 1871, <i>the world had</i> already been colonized by other European powers.	(s. 30) När Tyskland hade enats 1871 <u>var</u> <i>världen</i> redan koloniserad av andra europeiska stater.	1. Ordföljdsbyte
22.	To be sure, <i>there was no</i> place near Germany that was uninhabited or even underpopulated.	(s. 31) <i>Det fanns ju</i> inga områden i närheten av Tyskland som var obebodda eller ens underbefolkade.	1. Ordföljdsbyte
23.	(s. 15) Like millions of other children born in the 1880s and 1890s, <i>Hitler played</i> at African wars and read Karl May’s novels of	(s. 31) Liksom miljoner andra barn födda på 1880- och 1890-talen <u>lekte</u> <i>Hitler</i> afrikanska krig och läste Karl Mays romaner om den amerikanska västern.	1. Ordföljdsbyte

	the American West.		
24.	(s. 15) In the late nineteenth century, <i>Germans</i> tended to see the fate of Native Americans as a natural precedent for the fate of native Africans under their control.	(s. 31) I slutet av 1800-talet var det vanligt att <i>tyskar</i> såg de amerikanska ursprungsfolkens öde som ett naturligt prejudikat för ödet för afrikanerna som de härskade över.	7. Insatt formellt subjekt + 6. Sänkning
25.	(s. 15) During an uprising in 1905, the Maji Maji rebellion, the <i>Germans</i> applied starvation tactics, killing at least seventy-five thousand people.	(s. 31) Under en revolt 1905, maji-maji-upproret, tillämpade <i>tyskarna</i> hungertaktik och minst 75 000 människor dog.	1. Ordföljdsbyte
Material 6			
Beard (2015)			
1.	(s. 21) In 63 BCE <i>the city of Rome</i> <u>was</u> a vast metropolis of more than a million inhabitants, larger than any other in Europe before the nineteenth century; and, although as yet it had no emperors, it ruled over empires stretching from Spain to Syria, from the South of France to the Sahara.	(s. 21) År 63 FVT <u>var</u> <i>staden Rom</i> en vidsträckt världsstad med mer än en miljon invånare, större än någon annan stad i Europa före 1800-talet, och fastän det ännu inte fanns någon kejsare i Rom styrde staden över ett imperium som sträckte sig från Spanien till Syrien, från Södra Frankrike till Sahara.	1. Ordföljdsbyte

2.	(s. 22) In the chapters that follow <i>we shall</i> look much further back, to the very start of Roman time and to the early exploits, belligerent and otherwise, of the Roman people.	(s. 22) I de kapitel som följer <i>ska</i> vi blicka mycket längre tillbaka. Ända till den romerska tidens början och till det romerska folkets tidiga förehavanden, både krigiska och andra.	1. Ordföljdsbyte
3.	(s. 22) But with the history of Rome <i>it makes</i> little sense to begin the story at the very beginning	(s. 22) Men när det gäller Roms historia <i>är det</i> inte meningsgillt att börja berättelsen just i början.	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 22) Thanks to all this, <i>we can</i> still follow the day-to-day wheeling and dealing of Rome's political grandees.	(s. 22) Tack vare allt det här <i>kan</i> vi fortfarande följa romerska storpolitikens dagliga hantering.	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 22) What is more, <i>it was</i> during the first century BCE that Roman writers themselves began systematically to study the earlier centuries of their city and their empire.	(s. 22) Dessutom <i>var det</i> under det första århundradet FVT som romerska författare själva började studera sin stads och sitt imperiums tidigare århundraden på ett systematiskt sätt.	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 22) Curiosity about Rome's past <i>certainly goes</i> back further than that: we can still read, for example, an analysis of the city's rise to power written by a Greek resident in	(s. 22-23) Nyfikenheten på Roms förflutna <i>går med säkerhet</i> längre tillbaka än så, och vi kan till exempel fortfarande läsa en analys av stadens väg till makten som skrevs av en grekisk invånare i	1. Ordföljdsbyte

	the mid second century BCE.	Rom i mitten av 100-talet FVT.	
7.	(s. 23) By a process that combined learned research with a good deal of constructive invention, they pieced together a version of early Rome that we still rely on today.	(s. 23) Genom en process som kombinerade forskning och en god dos konstruktiv fantasi satte de ihop en version av det tidiga Rom som vi fortfarande lutar oss mot idag.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 23) We still see Roman history, at least in part, through first-century BCE eyes.	(s. 23) Vi ser fortfarande romersk historia från ögon från det första århundradet FVT – åtminstone delvis.	1. Ordföljdsbyte
9.	(s. 23) Or, to put it another way, <u>Roman history, as we know it, started</u> here.	(s. 23) Med andra ord började romersk historia, så som vi känner till den, här.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 23) Over the 1,000 years that we will be exploring in this book, Rome faced danger and defeat many times.	(s. 23) Under de 1 000 år som vi kommer att utforska i den här boken mötte Rom både faror och nederlag många gånger.	1. Ordföljdsbyte
11.	(s. 23) Around 390 BCE, for example, a posse of marauding Gauls occupied the city.	(s. 23) Omkring 390 FVT ockuperade exempelvis ett band av härjande galler staden.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 23) In 218 BCE the Carthaginian warlord, Hannibal, famously crossed the Alps with his thirty-seven elephants and	(s. 23) År 218 FVT blev den karthagiske krigsherren Hannibal ryktbar när han korsade Alperna med trettiosju elefanter och orsakade romarna stora förluster	1. Ordföljdsbyte

	inflicted terrible losses on the Romans before they eventually managed to fight him off.	innan de till slut kunde driva bort honom.	
13.	(s. 23) And, almost equally fearsome in the Roman imagination, in the 70s BCE <i>a scratch force of ex-gladiators and runaways, under the command of Spartacus, proved</i> more than a match for some ill-trained legions.	(s. 23) Och år 70 FVT <u>hände</u> något som var nästan lika skrämmande för romarna, <i>när en här av före detta gladiatorer och rymlingar, ledda av Spartacus, visade</i> sig vara starkare än illa förberedda legioner.	4. Adderat huvudverb + 6. Sänkning
14.	(s. 23) In 63 BCE, <u>however, they faced</u> the enemy within, a terrorist plot at the heart of the Roman establishment	(s. 23) År 63 FVT <u>stod de emellertid</u> inför den inre fienden, en terroristaktion i hjärtat av det romerska samhället.	1. Ordföljdsbyte
15.	(s. 24) The Romans <u>never ceased</u> to debate ‘The Conspiracy of Catiline’, as it came to be known.	(s. 24) Romarna <u>slutade aldrig</u> debattera ”Catilinas sammansvärjning”, som den kom att kallas.	1. Ordföljdsbyte
16.	(s. 24-25) Some of the exact words spoken in the tense debates that followed the discovery of the plot still find their place in our own political rhetoric and are still, as we shall see, paraded on the	(s. 25) Vissa av orden som yttrades i de spända debatter som följde på upptäckten av sammansvärjningen används, som vi ska se, i exakt samma ordalydelse i vår egen tids politiska retorik, och de förs fortfarande fram på plakat och banderoller, och	8. Strykning

	placards and banners, and even in the tweets, of modern political protest.	twittras till och med, i dagens politiska protester.	
17.	(s. 24) Constructed just a couple decades before Cicero was consul in 63 BCE, it <u>must</u> then have seemed one of the most splendid recent architectural developments.	(s. 24) Tabularium byggdes bara ett par årtionden innan Cicero valdes till konsul år 63 FVT, och <u>det måste</u> ha upplevts som en fantastisk, ny utveckling av arkitekturen.	5. Höjning + 9. Samordning
18.	(s. 25) Whatever its rights and wrongs, 'The Conspiracy' <u>takes</u> us to the centre of Roman political life in the first century BCE, to its conventions, controversies and conflicts.	(s. 25) Vad som än är rätt eller fel, så <u>tar</u> "sammanvärvningen" oss rakt in i centrum av det romerska politiska livet under det första århundradet FVT, till dess möten, kontroverser och konflikter.	1. Ordföljdsbyte
19.	(s. 25) In doing so, it <u>allows</u> us to glimpse in action the 'Senate' and the 'Roman People' – the two institutions whose names are embedded in my title, <i>SPQR (Senatus PopulusQue Romanus)</i> .	(s. 25) Genom detta <u>får</u> vi se en skymt av "senaten och det romerska folket" i aktion, de båda institutioner vars namn ligger inbäddade i titeln <i>SPQR (Senatus PopulusQue Romanus)</i> .	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 25) Individually, and sometimes in bitter opposition, <u>these were</u> the main sources of political	(s. 25) Var för sig, och ibland i bitter fejd med varandra, <u>var de</u> huvudkällorna till politisk	1. Ordföljdsbyte

	authority in first-century BCE Rome.	auktoritet i Rom under det första århundradet FVT.	
21.	(s. 25-26) Together they formed a shorthand slogan for the legitimate power of the Roman state, a slogan that lasted throughout Roman history and continues to be used in Italy in the twenty-first century CE.	(s. 25-26) När de skrevs tillsammans utgjorde de en slagkraftig förkortning av den romerska statens legitima makt, en förkortning som varade genom den romerska historien och som fortsatt används i Italien på 2000-talet	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 26) More widely still, the senate (minus the Senatus PopulusQue Romanus) has lent its name to modern legislative assemblies the world over, from the USA to Rwanda.	(s. 26) Går vi ännu längre bort, finner vi att senaten (minus PopulusQue Romanus) har givit sitt namn till moderna lagstiftande församlingar i hela världen, från USA till Rwanda.	2. Adderad huvudsats + 6. Sänkning
23.	(s. 26) But centre stage, as Caitline's main adversary, we find the one person whom it is possible to get to know better than anyone else in the whole of the ancient world.	(s. 26) Men mitt på scenen, som Catilinas huvudmotståndare, finner vi just den person som det är möjligt att lära känna bättre än någon annan i hela den antika världen.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 26) Cicero's speeches, essays, letters, jokes and poetry still fill dozens of volumes of modern printed text.	(s. 26) Ciceros tal, essäer, brev, skämt och poesi fyller fortfarande dussintals volymer med modern, tryckt text.	1. Ordföljdsbyte

25.	(s. 26) Still confident of his own importance, occasionally a name to conjure with but no longer in the front rank, <i>he <u>was</u> murdered in the civil wars that followed the assassination of Julius Caesar in 44 BCE, his head and right hand pinned up in the centre of Rome for all to see – and to mangle and maim.</i>	(s. 26) <i>Han <u>var</u> fortfarande övertygad om sin egen betydelse, och hans namn förde fortfarande med sig viss respekt, men han var inte längre i det främsta ledet</i> när han mördades under de inbördeskrig som följde efter mordet på Caesar år 44 FVT. Hans huvud och hans högra hand spikades upp i Roms centrum så att alla kunde se dem och brutalt skända dem.	5. Höjning
Material 7 Wilkinson & Pickett (2010)			
1.	(s. 3) Lacking the relaxed social contact and emotional satisfaction we all need, we <u>seek</u> comfort in overeating, obsessive shopping and spending, or become prey to excessive alcohol, psychoactive medicines and illegal drugs.	(s. 15) I brist på den förtroliga sociala kontakt och känslomässiga tillfredsställelse som vi alla behöver <u>tar</u> vi vår tillflykt till tröstätande, maniskt shoppande och slöseri, eller så blir vi offer för en omätlig konsumtion av alkohol, psykofarmaka och narkotika.	1. Ordföljdsbyte
2.	(s. 3) Often <i>what we feel is missing <u>is</u></i> little more than time enjoying the company of friends,	(s. 15) <i>Det vi saknar <u>är</u> ofta</i> inte mycket mer än tid att njuta av vänner sällskap, men till och med	1. Ordföljdsbyte

	yet even that can seem beyond us.	detta kan tyckas ligga bortom våra möjligheter.	
3.	(s. 4) But they also <u>felt</u> that these priorities were not shared by most of their fellow Americans, who, they believed, had become ‘increasingly atomized, selfish, and irresponsible’.	(s. 16) Samtidigt <u>hade</u> de också <u>känslan av</u> att dessa prioriteringar inte delades av de flesta av deras landsmän, som de trodde blivit ”i växande grad automatiserade, själviska och oansvariga”.	4. Adderat huvudverb
4.	(s. 4) As a result <i>they often <u>felt</u> isolated.</i>	(s. 16) Resultatet <u>var att de ofta <u>kände</u> sig isolerade.</u>	1. Adderat huvudverb + 2. Sänkning
5.	(s. 4) Rather than uniting us with others in a common cause, the <u>unease we <u>feel</u></u> about the loss of social values and the way we are drawn into the pursuit of material gain is often experienced as if it were a purely private ambivalence which cuts us off from others.	(s. 16) Istället för att förenas med andra kring en gemensam sak <u>känner</u> vi ofta <u>obehag</u> över att ha förlorat sociala värden och vara på jakt efter materiell vinning – som om den ambivalenta känslan var något privat och inte delades av andra.	1. Ordföljdsbyte
6.	(s. 4) Mainstream politics no longer taps into these issues and has abandoned the attempt to provide a shared vision capable of inspiring	(s. 16) Dessa frågor ingår inte längre i politikens huvudfåra och det görs inga försök att erbjuda en gemensam vision som kan ge inspiration till att skapa ett bättre samhälle.	6. Sänkning

	us to create a better society.		
7.	(s. 4) As voters , we <u>have</u> lost sight of any collective belief that society could be different.	(s. 16) Vi <u>har</u> som väljare förlorat all slags kollektiv tro på att samhället skulle kunna vara annorlunda.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 4) Instead of a better society , the only thing almost everyone strives for is to better their own position – as individuals – within the existing society.	(s. 16) Det som nästan alla strävar efter är inte ett bättre samhälle utan istället en förbättring av den egna individuella positionen inom det existerande samhället.	5. Höjning
9.	(s. 4) However , as soon as anything <i>psychological</i> is mentioned, <u>discussion tends</u> to focus almost exclusively on individual remedies and treatments.	(s. 16) <i>Så snart något psykologiskt problem omnämns</i> <u>tenderar emellertid diskussionen</u> att nästan helt koncentrera sig på individuella botemedel och behandlingsformer.	1. Ordföljdsbyte
10.	(s. 4) In this book we <u>show</u> that the quality of social relations in a society is built on material foundations.	(s. 16) I denna bok <u>visar vi</u> att de sociala relationerna i ett samhälle bygger på materiella grundvalar.	1. Ordföljdsbyte
11.	(s. 5) Rather than blaming parents, religion, values, education or the penal system , we <u>will</u> show that the scale of inequality provides a powerful policy lever on the psychological	(s. 16) Istället för att lägga skulden på föräldrar, religion, värderingar, utbildning eller bestraffningssystem <u>kommer vi</u> att visa att det är jämlikheten som utgör en kraftfull politisk hävstång för allas vårt psykiska välbefinnande.	1. Ordföljdsbyte

	wellbeing of all of us.		
12.	(s. 5) Just as it once took studies of weight gain in babies to show that interacting with a loving care-giver is crucial to child development, so it has taken studies of death rates and of income distribution to show the social needs of adults and to demonstrate how societies can meet them.	(s. 16) På samma sätt som det en gång i tiden fordrades studier av viktökning hos spädbarn för att visa att en kärleksfull omvårdnad är livsviktig för barnets utveckling <u>har det</u> krävts studier av dödstal och inkomstfördelning för att visa de vuxnas sociala behov och klargöra hur samhället kan tillgodose dem.	8. Strykning + 1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 5) Long before the financial crisis which gathered pace in the later part of 2008, <i>British politicians commenting on the decline of community or the rise of various forms of anti-social behaviors, <u>would</u></i> sometimes refer to our 'broken society'.	(s. 17) Långt före den finanskris som tog fart under senare delen av 2008 brukade brittiska politiker, när de diskuterade samhällets förfall eller den ökade utbredningen av olika former av antisocialt beteende, då och då anspela på vårt "trasiga samhälle".	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 5) Stimulated by the prospects of ever bigger salaries and bonuses, those in charge of some of the most trusted financial institutions <u>threw</u> caution to the wind and built	(s. 17) <i>Ledande företrädare för några av de mest respekterade finansinstitutionerna <u>kastade</u></i> all försiktighet över bord och, stimulerade av utsikterna till allt högre lön och bonusar, byggde	1. Ordföljdsbyte

	houses of cards which could stand only within the protection of a thin speculative bubble.	de kort hus som stod upprätta endast i skydd av en tunn spekulationsbubbla.	
15.	(s. 5) For thousands of years <i>the best way of improving the quality of human life</i> <u>was</u> to raise material living standards.	(s. 17) I tusentals år <u>har</u> ökningen av den materiella levnadsstandarden varit <i>det bästa sättet att förbättra livskvaliteten.</i>	3. Adderat hjälpverb
16.	(s. 5) When the wolf was never far from the door, <i>good times</i> <u>were</u> simply times of plenty.	(s. 17) Så länge nöden stod för dörren <u>var</u> <i>definitionen av goda tider</i> helt enkelt att ha tillräckligt av det man behövde.	1. Ordföljdsbyte
17.	(s. 5) But for the vast majority of people in affluent countries <i>the difficulties of life</i> <u>are</u> no longer about filling our stomachs, having clean water and keeping warm.	(s. 17) Men för det stora flertalet i överflödssamhällena <u>rör</u> sig <i>livets problem</i> inte längre om att fylla magen, ha tillgång till rent vatten och att hålla sig varm.	1. Ordföljdsbyte
18.	(s. 5) Most of us now wish we could eat less rather than more.	(s. 17) De flesta av oss önskar att vi kunde äta mindre snarare än mer,	8. Strykning
19.	(s. 5) And, for the first time in history, <i>the poor</i> <u>are</u> – on average – fatter than the rich.	(s. 17) ... och för första gången i historien <u>är de</u> <i>fattiga</i> i genomsnitt fetare än de rika.	1. Ordföljdsbyte
20.	(s. 6) Among poorer countries, <i>life expectancy</i> <u>increases</u> rapidly	(s. 17) I fattigare länder <u>ökar</u> <i>medellivslängden</i> snabbt under de tidigare stadierna av den	1. Ordföljdsbyte

	during the early stages of economic development, but then, starting among the middle-income countries, the rate of improvement slows down.	ekonomiska utvecklingen, men därefter stannar förbättringstakten av med början i länderna med medelinkomst.	
21.	(s. 6) As living standards rise and countries get richer and richer, the relationship between economic growth and life expectancy weakens.	(s. 18) Efter hand som levnadsstandarden stiger och länderna blir allt rikare minskar sambandet mellan ekonomisk tillväxt och förväntad livslängd.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 6) Eventually it disappears entirely and the rising curve in Figure 1.1. becomes horizontal – showing that for rich countries to get richer adds nothing further to their life expectancy.	(s. 18) Så småningom försvinner det helt och den uppåtgående kurvan i figur 1.1 planar ut och blir horisontell, vilket visar att då rika länder blir rikare ökar inte längre medellivslängden.	1. Ordföljdsbyte
23.	(s. 6) With every ten years that passes, life expectancy among the rich countries increases by between two and three years.	(s. 18) För varje decennium ökar idag den genomsnittliga livslängden i de rika länderna mellan två och tre år.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 6) Rather than moving out along the curve in Figure 1.1, what happens as time goes by is that	(s. 18) Istället för att förflytta sig uppåt längs kurvan i figur 1.1 förskjuts själva kurvan med tiden till en högre nivå där samma	5. Höjning

	the curve itself shifts upwards:	inkomstnivåer förknippas med en högre förväntad livslängd.	
25.	(s. 6) Looking at the data , <i>you cannot</i> help but conclude that as countries get richer, further increases in average living standards do less and less for health	(s. 18) När man studerar dessa data <i>kommer man</i> oundvikligen till slutsatsen att då länder blir rikare bidrar en fortsatt ökning av den genomsnittliga levnadsstandarden allt mindre till hälsan	1. Ordföljdsbyte
Material 8 Kahneman (2011)			
1.	(s. 19) As surely and quickly as you saw that the young woman's hair is dark , <i>you knew</i> she is angry,	(s. 29) Lika säkert och snabbt som du såg att kvinnans hår är svart <i>insåg du</i> att hon är arg.	1. Ordföljdsbyte
2.	(s. 19) Furthermore , <i>what you saw</i> <u>extended</u> into the future.	(s. 29) Och <i>det du såg</i> <u>sträckte</u> sig in i framtiden.	10. Ordklassbyte
3.	(s. 20) You also had some vague intuitive knowledge of the range of possible results.	(s. 30) Du hade <i>också</i> en vag uppfattning om vad som vore ett rimligt svar.	1. Ordföljdsbyte
4.	(s. 20) Without spending some time on the problem , <i>however</i> , <i>you</i> would not be certain that the answer is not 568.	(s. 30) Utan att ge problemet lite tid och uppmärksamhet <i>skulle du däremot</i> inte säkert kunna hävda att svaret inte är 568.	1. Ordföljdsbyte
5.	(s. 20) If you have not done so yet , <i>you</i>	(s. 30) Om du inte redan har testat exemplet med	1. Ordföljdsbyte

	should attempt the multiplication problem now, completing at least part of it.	multiplikationsproblemet <u>bör du</u> göra det nu, i sin helhet eller en del av det.	
6.	(s. 20) You first retrieved from memory the cognitive program for multiplication that you learned in school, then you implemented it.	(s. 30) Först hämtade du fram ur minnet det kognitiva program för multiplikation som du fick lära dig i skolan och sedan tillämpade du det.	1. Ordföljdsbyte
7.	(s. 21) When we think of ourselves, we <u>identify</u> with System 2, the conscious, reasoning self that has beliefs, makes choices, and decides what to think about and what to do.	(s. 31) När vi tänker på oss själva <u>identifierar</u> vi oss med System 2, det medvetna, resonerande jag, som har övertygelser, gör val och bestämmer vad vi ska tänka på och uträtta.	1. Ordföljdsbyte
8.	(s. 21) Although System 2 believes itself to be where the action is, the automatic System 1 <u>is</u> the hero of the book.	(s. 31) Även om System 2 självt tror att det befinner sig i handlingens centrum <u>är</u> det System 1 som <i>är bokens hjälte</i> .	7. Insatt formellt subjekt
9.	(s. 21) I also describe circumstances in which System 2 takes over, overruling the freewheeling impulses and associations of System 1.	(s. 32) Jag beskriver också fall då System 2 tar befälet och tränger tillbaka de impulser och associationer som genereras av System 1.	1. Ordföljdsbyte

10.	(s. 22) However , <i>attention</i> <u>can</u> be moved away from an unwanted focus, primarily by focusing intently on another target.	(s. 33) <i>Uppmärksamheten</i> <u>kan</u> däremot styras bort från ett oönskat fokus, i första hand genom att man fokuserar på ett annat mål.	1. Ordföljdsbyte
11.	(s. 23) In all these situations <i>you</i> <u>must</u> pay attention, and you will perform less well, or not at all, if you are not ready or if your attention is directed inappropriately.	(s. 34) I alla de här situationerna <u>måste</u> <i>man</i> ägna uppgiften uppmärksamhet. Man presterar dåligt eller misslyckas helt om man inte är beredd eller om man riktar uppmärksamheten fel.	1. Ordföljdsbyte
12.	(s. 23) When waiting for a relative at a busy train station, for example , <i>you</i> <u>can</u> set yourself at will to look for a white-haired woman or a bearded man, and thereby increase the likelihood of detecting your relative from a distance.	(s. 34) När du väntar på en släkting på en stimmig järnvägsstation <u>kan</u> <i>du</i> ställa in dig på att leta efter en vithårig kvinna eller en man med skägg och på så sätt öka sannolikheten för att du ska urskilja din släkting på håll.	8. Strykning + 1. Ordföljdsbyte
13.	(s. 23) And when you rent a car at London's Heathrow Airport , <i>the attendant</i> <u>will</u> probably remind you that "we drive on the left side of the road over here."	(s. 34) Och när du hyr en bil på Londonflygplatsen Heathrow <u>lä</u> r <i>personalen</i> påminna dig om att "vi kör på vänster sida av vägen i det här landet".	1. Ordföljdsbyte
14.	(s. 23) In all these cases , <i>you</i> <u>are</u> asked	(s. 34-35) I samtliga dessa fall <u>uppm</u> anas <i>du</i> göra	1. Ordföljdsbyte

	to do something that does not come naturally, and you will find that the consistent maintenance of a set requires continuous exertion of at least some effort.	något som inte faller sig naturligt och du kommer att märka att det krävs en ständig ansträngning för att hålla kvar fokus på aktiviteten.	
15.	(s. 23) When the driver of a car is overtaking a truck on a narrow road, <i>for example, adult passengers quite sensibly stop talking.</i>	(s. 35) När <i>exempelvis</i> en bilförare kör om en långtradare på en smal väg <u>slutar vuxna</u> passagerare <u>klokt nog</u> att prata.	1. Ordföljdsbyte + 6. Sänkning
16.	(s. 23) Halfway through the video, a woman wearing a gorilla suit appears, crosses the court, thumps her chest, and moves on.	(s. 35) Halvvägs in i filmen dyker det upp en kvinna klädd i gorilladräkt. Hon rör sig över spelplanen, slår sig för bröstet och går vidare.	7. Insatt formellt subjekt
17.	(s. 24) Indeed, the viewers who fail to see the gorilla are initially sure that it was not there – they cannot imagine missing such a striking event.	(s. 36) Och de betraktare som inte ser gorillan är först helt säkra på att den inte fanns där – de kan inte begripa att de skulle ha missat en så frapperande detalj,	10. Ordklassbyte
18.	(s. 24) In the story I will tell, System 1 and 2 are both active whenever we are awake.	(s. 36) I den historia jag tänker berätta är både System 1 och 2 aktiva hela tiden när vi är vakna.	1. Ordföljdsbyte
19.	(s. 24) If endorsed by System 2, impressions and	(s. 36) Om System 2 godkänner förslagen <u>finner vi att intryck och</u>	1. Adderad huvudsats + 6. Sänkning

	intuitions turn into beliefs, and impulses turn into voluntary actions.	intuitioner förvandlas till övertygelser och att impulser förvandlas till viljehandlingar.	
20.	(s. 24) When all goes smoothly, which is most of the time , <i>System 2</i> <u>adopts</u> the suggestions of <i>System 1</i> with little or no modification.	(s. 36) När allt flyter på, vilket det gör nästan jämt, <u>antar</u> <i>System 2</i> förslagen från <i>System 1</i> med inga eller få förändringar.	1. Ordföljdsbyte
21.	(s. 24) You generally <u>believe</u> your impressions and act on your desires, and that is fine – usually.	(s. 36) För det mesta <u>litar</u> man på sina intryck och handlar efter lustens ingivelse, vilket är i sin ordning – för det mesta.	1. Ordföljdsbyte
22.	(s. 24) When System 1 runs into difficulty , <i>it</i> <u>calls</u> on <i>System 2</i> to support more detailed and specific processing that may solve the problem of the moment.	(s. 37) När System 1 stöter på problem <u>ber</u> <i>det</i> <i>System 2</i> om en mer detaljerad och specifik bearbetning så att det aktuella problemet kan lösas.	1. Ordföljdsbyte
23.	(s. 24) In that world , <i>lamps</i> <u>do</u> not jump, cats do not bark, and gorillas do not cross basketball courts.	(s. 37) I den världen <u>hoppar</u> inte <i>lampor</i> , skäller inte katter och springer inte gorillor över basketbollplaner.	1. Ordföljdsbyte
24.	(s. 24) Surprise then activates and orients your attention: you will stare, and you will search your memory for a story	(s. 37) Övriga aktiverar och riktar din uppmärksamhet: du tittar stint och söker i minnet efter en berättelse som gör den överraskande händelsen begriplig.	8. Strykning

	that makes sense of the surprising event.		
25.	(s. 25) In summary, most of what you (your System 2) think and do originates in your System 1, but System 2 takes over when things get difficult, and it normally has the last word.	(s. 37) Sammantaget <u>gäller</u> att det mesta du (ditt System 2) tänker och gör <u>har</u> sitt ursprung i System 1, men System 2 tar över när det blir för besvärligt och får normalt sista ordet.	4. Adderat huvudverb + 6. Sänkning

Bilaga 3: Antal översättningslösningar som tillämpats per delmaterial

Översättningslösning						Totalt	Resultat i %
1. Ordföljdsbyte	Skönlitteratur:	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	24	21	21	21	87	83,65 %
	Sakprosa:	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	20	20	18	18	76	67,86 %
2. Adderad huvudsats	Skönlitteratur:	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	0	0	1	1	0,96 %
	Sakprosa:	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	0	1	0	1	2	1,79 %
3. Adderat hjälpverb	Skönlitteratur:	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	1	1	0	2	1,92 %
	Sakprosa:	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	0	0	1	0	1	0,89 %
	Skönlitteratur:	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	1	1	1	1	4	3,85 %

4. Adderat huvudverb							
	Sakprosa:	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	1	1	2	1	5	
5. Höjning	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	0	0	0	0	0 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	3	2	2	0	7	6,25 %
6. Sänkning	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	0	2	2	4	3,85 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	1	2	2	3	8	7,14 %
7. Insatt formellt subjekt	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	1	1	0	2	1,92 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	2	0	0	2	4	3,57 %
	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		

8. Strykning	Antal meningar:	0	1	1	1	3	2,88 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	0	1	2	2	5	4,46 %
9. Samordning	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	0	0	0	0	0 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	1	1	0	0	2	1,79 %
10. Ordklassbyte	Skönlitteratur	<i>All the Light We Cannot See</i>	<i>Sharp Objects</i>	<i>The Bone Season</i>	<i>The Light Between Oceans</i>		
	Antal meningar:	0	0	0	1	1	0,96 %
	Sakprosa	<i>Black Earth</i>	<i>SPQR</i>	<i>The Spirit Level</i>	<i>Thinking , Fast and Slow</i>		
	Antal meningar:	0	0	0	2	2	1,79 %

Bilaga 4: Antal käll- och målspråksmeningar inledda med samma respektive olika satsdelar vid ordföljdsbyte

Meningar inledda med **subjekt**

Skönlitteratur	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
All the Light We Cannot See	1	1	0
Sharp Objects	2	2	0
The Bone Season	2	2	0
The Light Between Oceans	0	0	0
Sammanlagt:	5	5	0
Sakprosa	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
Black Earth	1	0	1
SPQR	4	4	0
The Spirit Level	0	0	0
Thinking, Fast and Slow	4	2	2
Sammanlagt:	9	6	3

Meningar inledda med **adverbial**

Skönlitteratur	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
All the Light We Cannot See	22	22	0
Sharp Objects	19	18	1
The Bone Season	19	17	2
The Light Between Oceans	20	19	1
Sammanlagt:	80	76	4
Sakprosa	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
Black Earth	19	16	3
SPQR	16	16	0
The Spirit Level	18	14	4
Thinking, Fast and Slow	14	13	1
Sammanlagt:	67	59	8

Meningar inledda med **övrig satsdel**

Skönlitteratur	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
All the Light We Cannot See	1	1	0
Sharp Objects	0	0	0
The Bone Season	0	0	0
The Light Between Oceans	1	1	0
Sammanlagt:	2	2	0
Sakprosa	Antal källspråksmeningar	Antal motsvarande målspråksmeningar	Antal avvikande målspråksmeningar
Black Earth	0	0	0
SPQR	0	0	0
The Spirit Level	0	0	0
Thinking, Fast and Slow	0	0	0
Sammanlagt:	0	0	0

